

ACC. N:R

M. 9468:1-76.

avskrift.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVLandskap: *Skåne*Upptecknat av: *Olof Christoffersson*Härad: *Phytts*Adress: *Fru Alstad, Alstad*Socken: *Fru Alstad*Berättat av: *Den samme*Uppteckningsår: *1940*Född år *1869²⁸/₉* *Fru Alstad**Olof Christofferssons memoarer s. 1-76.*

M. 9468 : /.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Olof Christoffersson
Härad: Skytts Adress: Fru Ahlsted pr Alstad
Socken: Fru Ahlsted Berättat av: Mina Memoriaror
Uppteckningsår: 1940 28 September Född år 1869 28/9 Der jag annu bor.

MINA MEMORIOROR.

På uppmaning av Prof. Carl von Sydow, Intendent Harald Olsson, Dr. Ingemar Ingers, Artist Ernst Norlind Rektor Lindeborg. Museumsföreståndare Axel Andersson Trelleborg och G.von Essen Falsterbo samt fru Karin Danver första amanuens vid Folkminnesarkivet m.fl. skall jag nu på min 71ste års födelsedag försöka börja med att anteckna mina memoriaror.

MIN FÖDELSE.

Mor berättade att jag föddes till världen här i kammaren den 28 Sept. 1869 kl. mellan 12-1 (13) Döptes här på gården enligt kyrkoboken den 8 oktober 1869 av kyrkoherde Carl Rudolf Wullff. Bars till dopet av fastor Jöns Nils Simlinge Katarina Lavidsdotter. Faddrar voro fäbbror Jöns Nilsson Simlinge och moster Kersti Olsdotter Lilla Alstad. Erhöll i fäddergåva av gudmor en rödprickig klädning som brukligt var i de dagar.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

ACC. NR M. 9468:2.

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tröjan har jag ännu hel och ren i bevar å Trelleborg museum bland mina textilvaror. För att jag skulle hava något bättre födelseminne köpte mor två grova äkta silvermatskedor och lät deri ingravera mitt namn och födelsedato vilka jag ännu har i behåll de skola för framtiden förvaras å Trelleborgs museum.

Jag gick som en bland de äldsta kusinerna här på denna utbrytningsgården och såg ej, träffade ej andra barn och blef derigenom mycket blyg och tafatt, vilket har legat kvar i hela mitt liv. Far och mor voro ju bonde barn och uppfödde på samma vis som jag, men deras hem lågo i byahem. Jag tadler ej därför att de ej tänkte på att jag gick så ensam i min ungdom.

Jag var ej den förstfödde ty en broder med samma namn var född 1868 dog den 1868. En broder Lars född d 11/12 1872 lever och bor i Skanör. En broder Nils född d 1877 27/11 dog 1910 10/3 begravnen i Fru Alstads kyrkogård. Far Christopher Nilsson var född i Simlinge den 2/2 1841 och dog i Fru Alstad den 11/2 1882, Mor Cecilia Ohlsdotter var född i Lilla Alstad den 26/12 1841 dog i Fru Ahlstad den 7/8 1920 både begravde i Fru Alstads kyrkogård.

MINA FÖRFÄDER.

Far härstammade uteslutande från bondefamiljer i Skytts och Vemmenhögs m.fl. härader och förfäderna voro från de största gårdarne i orten som Rusthållare, Kyrkovärdar, Stockemän (nämde-

ACC. NR M. 9468:3

män) m.m. Och mycket lärda män och kvinnor höror till släkten bland andra vilj jag blott omtala att jag på flera håll är i släkt med följande högt uppsatta och värdera personer neml. Prof Nilsson Ehle, Hedersdoktorn Thornblad Stockholm Medesine-dr Fröken Hedda Andersson den andra kvinnliga läkaren som examineras i Sverige dotter av den kända Longakvinna fru Andersson i Malmö m.f.storheter.

Gemför vidare min stora släktutredning om mina förfäder och derav varande släktingar som på flera grenar börja med födda på 1500-talet.

Jag skall lemna hela både fars och mors släktutredninga till Folkminnesarkivet i Lund. Ingen enda har dålig härstamning många mycket driftiga, blott en har jag funnet som varit åtalad nemligen Mårten Jacobsson x 1600-talet. Han åtaledes i vemmenhögs härads för lägersmål sen han var änkling, med sin piga då de båda måste böta till präst och kyrka samt stå uppenbar skrift. En annan gång var han åtalad för två stutar som bortkommit vilka han motaget på bete å fäladsmarkerna vilka bortsprunget. Dett var ju ej något vidare stora brott, jag kan värkligen vara stolt över mina förfäder. Bland de kvinliga förfäderna hava flera efterlemnat värdefulla väfnader av vilka jag har flera stycken på Trelleborgs museum deribland ett 9 alnar långt bänketäcke väfd av Boel Jepsdotter i Åkarp 1802 det är fottograferad av Fröken

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:4

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fjetterström för hennes finna hemslöjds boks andra band.

Mors förfäder se släktanteckningarna står vist inte efter fars. Hon var född i Lilla Ahlsta den 26/12 1841 dotter av åboen Nämndemannen Kyrkovärden m.m. Olof Hansson och Mätta Nilsdotter. Jenom mor har jag härstamning av den förnåma Skånska Bååth släkten i led från Mogens Baadh Baadh som var född på 1300-talet och var landsdommare i Lund 1403-28. I den skånska Bååthsläkten står om Jöns Trulsson Bååth att släkten ej kunnat följas vidare men den har levat kvar både i Sjörup och Lilla Ahlsta allt intill denna dag Tröl Olofsson bååth son av Olof Pederssen bååth vilken senare var rusthållare och kyrkovärd och brukade den största gården i Alstads pastorat + 9/9 1688 och är den första som dödantecknats i Västra Alstads kyrkobok var min stamfader i sjunde led. Hans namn Olof uppkallades åter av Jöns Trulsson Bååth vars son hette Ola (Olof) Jönsson fadern Jöns Trulsson Bååth lade bort släktnamnet 1731 för att ej anse sig som förnämare än de andra bönderna i byn. Olof Pederssens namn Olof har levat kvar så jag också kom att heta Olof.

Vidare såsom släktingar på mors sida Arkeologen M. Vifot, Dr. Leijde i Lund m.fl.

Bland mors förfäder kan jag också omtala den sista birkefojden över Börringe och Lindholmens birk 1640-50-talen Tomitz Nielsen bonde på Ebbesjögården och hans svärson i Aggarp + 1719 Svedala
x) välaktade Befalningsmannen Truls Rasmusson

ACC. N:R M. 9468:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som brukade hela nr 1 Aggarp. Dr och rektor vid Universitetet i Cigago vid namn Nils W.Olsson som jag också är släkt med på både fars och mors sida. Han är för närvarande Juli 1943 Americkans marinlegations Ateche i Stockholm och skall komma och träffa mig vi äro släkt på 4 håll. Jag behöver visst icke skämmas för mina förfäder.

MIN SKOLGÅNG.

En gång i sjunde året 1876 den 1 maj skulle jag börja skolan. Minstpigan följde mig till skolan och bar matkorgen, vilken var en armkorg med lock gjord af halm och bunden med pile-träspånor av korgmakare Magnusfrejd. I korgin var utom maten en "hal snes ejj." till lärarinnan Mathilda Pettersson. Korgen finnes ännu i behåll och finnas nu på hyllan i bondstugan bland minna samlingar å Trelleborgs museum.

Lärarinnan plaserade mig nederst på nedersta bänken i småskolan Den första dagen i skolan gick tre småskoleflickor som alla hette Kersti in till handlanden Grossenbuse och köpte stora veteskorpor och bjöd på mig också. I Maj 1878 flyttades jag in i storskolan vars lärare hette Jöns Larsson han ansågs som Skyts härads lärdaste skolmästare och hade flera extra skolbarn från andra socknar för att de skulle lära mera i Fru Alstad. Vi voro ofta många barn i storskolan en gång voro vi över 130 stycken.

ACC. NR M. 9468:6.

6
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag vill omtala att medan jag gick i skolan fick jag blott tre gånga bestrafning alla tre gångarne ett lätt slag av bakvänd hand av lärarinnan på kinden. Alla tre gångarne var det genom orätt beskyllning och fel som jag ej gjort mig skyldig till. I storskolan fick jag icke bestraffning en enda gång. Jag vill omtala en händelse i storskolan det sista året jag gick der nemligen 1884 i november. I början av September den 31/8 samlades här i Fru Alstad en hel del krigare för en större fältmanöver som skulle sluta vid Hardeberga backar. Krigarna lågo lägrade i Fru-Lilla-Vestra Alstad, Sjörup och Klörup 5000 man. Slogo läger och lågo över natten. De tappade eller kastade en massa kopparpatroner till sina sjutjevär varav jag har ännu många kvar i minna samlingar. Kopparpatronerna som funnos av barnen voro ladda med krut och talj som förladdning. Vi skolpojkar had många av vilka vi togo bort taljförladdningen och tömde ut krutet varefter vi satte itt spik i patronen med huvudet mot en sten och slog på bakändan av patronen då exploderade tändsattsens med en skarp knall. En mårgon vi sutto och läste i skolan hände en händelse på översta skolbänken der jag satt överst och läste på mina läxor och stödde huvudet mot högra handen. Om morgnarna vi kommo till skolan gingo vi in och satte oss på våra platser och läste över på våra läxor. Rätt som jag nu satt der på min palts med handen mot kinden till höger på bänken kom det ett

ACC. NR M. 9468:7

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eldsken med en väldig smäll upp från bänken där den fjärde satt. Jag och vi alla i hop och icke minst den som hade skulden hoppa rätt upp på våra platser. Mäster var inne på kommunalrummet hörde smällen kom med blyertsna på tvärt i munnen ett tecken att han då var i ett mindre gott lynne. Vim va de som sjöt röt han det var Anders sade Per tredje man från mig. Mäster kom drog Anders i rockragen av bänken och kastade han ut ur skolan och befalde honom att springa hem efter sin far. Anders sprang hem lyckligt ligtvis var fadern ej hemma. Anders omtalade för modern att han satt som de andra och läste på sin läxa och hade en patron i vänstra handen och ett spånspik i högra med vilket han satt och rörde i patronen och rätt vad det var kom eldskenet och knallen vilket han ej alls hade tänkt på. Modern omtalade för mäster hur allt tillgått varefter mäster blikades och Anders fick sätta sig på sin plats utan aga. Mäster höll derefter ett tal för oss alla att vara försiktiga så att vi ej sprände händer och fingrar bort.

Jag slutade skolan den 17 December 1884 samma dag slutade också mäster som skolärare i Fru Alstad efter 36 årig verksamhet som skolärare derstädes. Det sista jag jorde i skolan var att jag skrev i mitt smutsgula pappersark - vi hade nemligen inga skrivböcker ut skrev rättskrivning två dagar i vickan Tisdag och torsdag rättskrivning på stentaflor med griffel och välskrifning

ACC. NR M. 9468: 8.

på omnämde dåliga pappar. Måndag, onsdag och fredag. Det sista jag skrev var följande: "Mitt hem är så ringa dess dörr är så låg." Så var det slut med skolgången både för mäster och mig jag sörjde storligen. Då mäster höll sitt avskedstal gråta de flesta, han bar t.o.m. om förlåtelse för den ordsak att han ofta varet för sträng ty då han kom i lag att straffa tog det hårt. Han höll nemligen flera händer i sin och slog ned rottingen på fingerändarna och knogarne så rottingen surrade i luften Ofta tog han fatt i fingrarna och spände upp handen der rottingen fick svira flera rapp tills den bestraffade kom sig före att skrika "o förlåt mäster" då han höll upp.

KONFIRMATIONEN.

I november 1884 började medan jag gick i skolan vid 15 års ålder komfirmationsundervisningen i Västra Alstads prästgård för pastor N.H.J.Ohlsson som var stadskomminister i St. Pauli Malmö. Komfirmationsundervisningen var 5 gånger 1884 och 28 g. 1885. Komfirmerades i Vestra Ahlstads kyrka den 2 April 1885. Var på prosteförhör vid Alterunden i V.Alstads kyrka tillika med 1885 och 86 års nattvardsbarn för häradsprosten H.Andersson i Gylle.

8

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:9.

EN TRÅKIG TID.

Här efter blev det en tråkig tid för mig jag hade ju lärt mig älska läsning, nu sen jag slutat skolan stod det mig icke till buds. Några tidningar hade mor ej råd att hålla. Ehuru gård och lösöre var skuldfritt gick all inkomst åt till arbetslöner och skattar. Jag fick ingenting av mynt och hade ingenting att handla för mer än de få ören jag kunde få för försålda duvungar vilka jag fick 25 öre stycket för av handl N.Andersson Alstad, derav skulle jag betala mor 1/3 del för duvsåden. Jag var ej vand vid att köpa karameller och gottor och fick icke fem öre dertill under min skoltid. Så en dag kom morbror Jeppa Olsson hit och hörde att det ej fanns någon tidning. Han sade då till mor att nu fick hon hålla tidning annars lär jag ingenting nu sen jag komfirmerats. Mor svarade att hon hade ej råd ty all inkomst gick åt. Det kan inte jelpas du får åtminstone hålla Aftonbladets halvickouppl. den kostar icke mer än några kr., så fick jag gå och premrera på den samma. Anders Nilsson Stormen x i Önnarp som var här och stod före jordbruket höll ibland Ystads Allehandan vilken hade ett egendomligt stavsätt med uteslutande av hv och f för vilka det blott begagnades ? m.fl. dylika på 1880-talet abnormalt stafsätt ej riktigt likt nuvarande.

9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:10.

HUSHÅLLET VAR PÅ GAMMALT VIS.

Mor skötte hushållet på gammalt vis som var allmänt brukligt i den tiden, men själva brytningen inföll strax derefter. Mor var mycket rädd att leva över sina inkomster för att sedan bli utfattig som hennes faster Gunelle blivit. Mor och pigorna arbetade vid spinrockarne från kl. fem på morgonen till 10 på kvällen från den 29 September mårtens afton till Fastlagsmåndag. Första uppsittningsdagen dracks det kaffe vid uppsittningen men att det kallades ljustädningsfäst hörde jag aldrig. Då dagarna vid fastlagstiden började bli klarare uppsattes väfven för att få väldräckor linneräckorna skulle ju vara färdiga till början av maj då de skulle spännas ut i en äng och fastpinnas så de ej blåste samman, för blekning. Sen linneräckor för året voro väfde var det tid att väfva det spunna yllgarnet vartill ullen kardats mellan julhelgsdagarna ty under den tiden fick ej något gå runt i gårdarna som rockhjulet gjorde ty då blevo kreaturen vimmelkantiga och sprungo runt på sommaren. Sen halfylleräckorna blivit väfda skulle de till en färjare för att prässas och om det voro helylle eller s.k. vadmälj skulle de också stampas med hel, half eller fjerdedels stamp allt eftersom det skulle vara tjockt till.

Ehuru mor slet från morgon till kväll räckte ej halvulle-
räckorna alltid till kläder till oss tre brödra under den tid

10
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468 //

//
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

före 1885 då tjenarne såväl dr. som pigor skulle hava en halvyllen klädning i lön.

Mor hade då ej annat att göra än att söndersprätta fars kläder tvätta och borsta styckena samt låta sy kläder derav till oss, vilket kallades "vänna töjed om ti klär". Jag vill icke tadla mor för all den enkelhet man uppväxt under hon lärde åtminstone mig att spara om jag än genom min brors galna käring kommet att utbetala en 18000 kr med räntor och allt för att jag hulptit dem med borgen. Jag hade papper på säkerhet i djuren men hon ordnade om att en slaktare slaktade ner djuren så att jag fick blott 1/19.000 dels utdelning i konkursen.

Mor höll kosthållet på gammaldagsvis med mat av gårdens avkastning. Rågen maldes på lilla Alstads stubbemölla och siktades till s.k. "säjtebrö" hemma. Det mästa bakades dock som grovbrö. Till Jul skickades en tunna råg till Södra Virestadsmöllan för siktning varaf blev n 1 florsejtet n 2 Svårtmel n 3 skaftor som djuren fick, för att få så extra malet måste möllare gesellen bjudas hem till jul att smaka på brödet. På samma vis sändes också en tunna korn till samma mölla för grynmalning då det blev grova gryn, fina gryn grynamel och kornskaftor till djuren. Korn-grynen förvarades i stora halmflätade kypor med liknande lock för att hålla sig under sommaren. Båda två äro försvunna för flera år sen men locket till den stora sitter ännu på loftet under

ACC. NR M. 9468:12.

ett takläkte såg jag häromdagen. Hafregryn maldes på ett annat vis å Lilla Alstads mölla. Se beskrifningen derom i Skytt härad I/II uppl. sid. 100 der det omtalas fullständigt. Hafren skulle ungtorka liksom rågen om den skulle malas i förlag i mars månad och mjölet samman knabbas med träkyllor i mjölbing se vid derom i Skytts härad I-II uppl.

Vad maten beträffar var den på gammaldagsvis lagad enket men kraftig, som matlagningskryddor begagnadet mest hemodlad såsom purjo och annan lök, persilja, timjan, pepparot o. dylikt även köpta kryddor. Självva bestånddelen var ju i huvudsak av de slaktade djuren svin, får, gäss och höns. Man åt fem gånger dagligen. på morgonen kl. 7 om vintern 6 om sommaren dafre (frukost) lille-midda, midda midafon och kvällsmad. Dafre var sill och pantofflor samt grovbrö utan s.k. dippta ty det åt på trätallrickor av vilka jag har en del ännu på Trelleborgs museum. Efteråt drickesufve kokt på dricke och grofva bröskorpor utan socker om vintern då det var kärnmjöl tog det något dagligen deribland ty då blev det mycket gott. Drickesufve gav värma i kroppen om vintern. Om sommaren ~~äts syltemilken~~ syltemilkskofsen vari doppades grot o. sejtebröbitar. På sommaren sattes mjölkefatet in på bordet liksom till kvällsmad. Vi suf alla av det gemensamma fatet på den tiden, nu kan man inte göra så, men i den tiden gick det. Linnemidda äts kl. $\frac{1}{2}$ 10 f.m. bestod av ett halft kringstycke av sejtebrö ibland

12
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9468:/3.

13
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

med pålägg av pölsa eller ost eller vid bislakten av honungskaka. Lillemidda fick blott från fastlagen till michelsavtan.

Middag åts kl. 12 bestod om vintern av färsk eller saltsoppe Kål eller ärtor med svinfläsk Brännesnuffva kok av rökat fläsk, Roska snosk av flera slags köksväxter kokta ihop med svinkött. ibland gröt och mjölk vilket mest åts på sommaren. Då sattes grötsfatet in på bordet med smör eller höningshåla i mitten. Man tog gröt med sina hornskedar vid var sin sida och doppade i smörhålan så en sked mjölk av det gemensamma mjölkefatet De andra rätterna insattes också i ett fat på bordet men till dem serverades också lertalrickor till varje person varpå de åto. Här fanns många lertallrickor på 1890-talet, men innan jag viste ordet av voro de försvunna så när som en jag har på Trelleborgs museum. Alla både djupa och flata fat voro också av bränd och glaserad lera.

Om sommaren tycktes det ej om s.k. redd mat såsom kål, ärtor och andra dylika utan då var middagsrätten för det mesta milka-gröd eller vamn-gröd kokt på korngryn eller hafregryn dito välling eller blott lätt skummad "södmilk" eller ock vid nykalfvad ko "kalladans" Efteråt åts fläsk och brö skuret av det stora fläskböste som låg på det flata lerfatet på bordet. Medhavtan åts kl. 4 e.m. serverades i lerfat såsom äggakagga, äggaröra, nykok torsk, kokt färsk sil om vintern kokta pantoflor salt sill eller

ACC. N:R M. 9468/14

fläsk med dippa ibland blott kokta pantofflor dippa och salt, vilket åts på lertalrickor. Till kvällsmad kl 8 åt mjölk av det gemensamma fatet till groft bröd. Groft bröd begagnades också till middagen samt ofta till midnatten dock ibland sejtebrö. Var person hade sin särskilda kniv och sked vilka ofta sattes upp under bjelken i en brädhylsa efter att först hava torkats på rockeflien. Ru-Kaffe fick vi blott var söndamorgon med en bit kagesocker. Jag tycker därför att det ente är farligt med kafferationeringen och dricker sen kokt vatten med mjölk och socker. Eftersom jag uppvuxet under så enkla förhållanden har jag lyckligtvis ej i ungdomen fått fodrande vanor utan tycker ännu bäst om änkelt levnadssätt. Har aldrig uppträtt storartat utan alltid gått min väg änkelt och anspråkslös i enkel dräkt. Detta hade nog sin orsaka att en gång¹⁷ vid 16 års åldern gick till Fru Alstads by stod det 4 käringar på vägen norr om smedjan. De sade då jag gick derförbi "va ska den pogen ble ti." jag vände mig om och glodde föraktfullt på dem så de skämdes. Orden hade säkerligen en icke dålig invärkan på mig. Jag kunde ju då icke anna och långt mindre de 4 käringarna att jag skulle få uppleva sådana ärobetygelser som nedan omtalats att hava kommit mig till del. Det är säkerligen ingen bonde i Skytts härad som uppleft sådant och blivit aktad av så höga herrar.

14
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:15.

BESLUTAR SAMLA BÖCKER.

Jag tänkte då jag hörde käringarnas tal att gå vidare fram i lärda vetenskapliga arbeten romanar och kärlekshistorier kunde jag ej läsa ej heller galenskapslitteratur. Jag hade ju redan då börjat samla några böcker. Vid konfirmationen gav pastor Ohlsson oss den sjöna Herrans gudstjenst vari jag fann att Berlins Naturlära för Sveriges Allmoge 9 uppl. stod till salu. Berlins Naturlära var en av mina älsklingsböcker i skolan. Så snart jag samlat pengar för dufsäljningen så jag kunde köpa densamma köpte jag den i Trelleborg den 2 Oktober 1885 boken har nr 8 i min boksamling som nu med stort och smott omfattar ca 4.000 exp. men deribland ej några vidare romaner blott vetenskapliga böcker.

Jag var under skoltiden mycket förtjust i Berlins Naturläras alla kapitel i synnerhet om fruktträdens nytta och odling med bild av den franska soldaten som kom till tyskland med en knippa fruktträd och lärde tyskarne odla frukträd. I de uppl. 6 o. 7 som vi hade i skolan var avbildad frukträdsympning, men de finnas ej i nioende uppl. Der stod i stället hänvisning Erik Lindgrens trädgårdsbok vari det tydligt avhandlas. Jag började då att samla pengar till att köpa den boken och då jag fick fatt i densamma var der hänvisning till Handbok i Svenska Trädgårds-skötseln av E. Lindgren. A. Pihl och Georg Lövegren så var det att samla mynt till dem också.

15
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:16.

BLIR INTRESERAD FÖR FRUKTODLING.

Mor tyckte ej om att jag köpte böcker och måste därför gömma dem undan så att hon ej såg att jag hade flera trädgårdsböcker. Jag hade fått en skrivbordlåda med lås av morbror Per Olsson vari jag låste ner dem och hade på kvällarne blott en bok uppe i sänder och alla klädda med tidningspapper så vare sig mor eller brödrarne trodde att jag hade blott en.

Var jag ej i ungdomen vand vid köpta gottor var jag ej heller van vid frukt ty trädgården var fullvuxen av vilda träd och "skovkål". En del vilda träd almar popplar granar och dylika fick jag för mor taga bort så började det att bliva frukt.

Mor var nemligen rädd att fruktmat skulle med sin fruktsyra ska magen. En gång hade hon kokt krusbär vi åto av denna härliga bärsoppa så att svitten ran ner åt kinderna. Sen dess var mor ej heller rädd för frukt och fruktmat utan åt själv också. De gamla tyckte nemligen ej om bärsoppa troende att de skulle skadas derav. Till morfars fanns på gården ett stort päronträd som årligen bar rikligen med goda ej syrliga päron och i trädgården var ett äppleträd kallad bonterasebla med röda goda ej syrliga äpplen. Båda dessa två fruktträd var mors förtjusning. 1881 var jag uppe och fick ympar av båda två och ympade efter Berlins Naturlära. Ymparna växte och äppleträdet bar 1888 för första gången

16
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:17.

17
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tre vackra äpplen men en vacker dag stulos alla tre på en gång av en tjenstepåg vid namn Ola. Trädet är nu dött i Lilla Alstad men växer ännu här och bär frukt. Päronymparna satte jag i ett gammalt päronträd der de buro frukt i flera år men nu är detta päronträd dö~~tt~~ av ålder liksom päronträdet i Lilla Alstad. Innan det föll hade jag likväl ympat sorten på en rönnpanta blott för att se om det gick vilket omtalas i trädgårdsböckerna. Ympan växte och jag har nu planterat det utan om trädgårdens västra sida där det bär rikligt med goda päron.

BEFOLKNINGSRÄDSIA FÖR FRUKT VUXEN PÅ ANDRA GROND-
STAMMAR.

De gamla sade att det var i lag förbjudet att på så vis ympa fruktträd. Jag mins särskilt en som hette Hans Per Sörensson som mycket stängt framhåll att det var lagbrott att ympa fruktträd i andra slags träd ty om en skavandes kvinna åt av frukt vuxen på ett sådant träd fick barnet ett svårt lyda så att det vuxet bolade med djur män med hästar kor och svin, Kvinnor med hundar och baggar och tjurar sade alla gamla. De till och med omtalade att en piga födde ett barn en flicka till vilken en ung-tjur voro fader rätt som denna flicka satt och vävde gav hon sig till att böla som en tjur. De talade också om pigor som gav sig till att ropa på hjälp då de sammanhängde med en hannhund.

ACC. NR M9468:18.

Vid ett tillfälle berättas det tändes ett ljus på Altaret i kyrkan när en vis piga kom i kyrkan. Pigan togs av prästen i förhör varför det så gjordes hon erkände då att en dräng ville hava fatt henne varvid hon nekade. Då svarade drängen nekar du måste jag taga en ko. Förr än du skall göra så stor synd skall du få lov och därför tändes ljuset för henne. Detta troddes av de gamla som berättat detsamma fullt och fast, och blevo stötta då jag ej ville tro deras berättelser vilka jag hört vid skilda tillfällen av olika personer, man finner härav hur inskränkt folkupplysningen var i äldre tider. Det är ej håller att undra på när man läser Luns stifts Herdeminne der sjelva biskopen ifvar för förbud att hava manliga hörar att vakta kreaturen på fälladsmarkarna. Då biskoperna lärde sålunda är det ej heller att undra på att menigheten blev lika dom. Detsamma gäller Biskoppen och prästernas läror att icke äta hästakött ty de voro djävelens djur han hade sprungit mellan fötterna och bränt hästarna på innersidan av fötterna der vi se en hornskorpa. De gamla hade ju derigenom rädsla att åka som död till graven dragen av en häst. Jemför III uppl av Skyts Härad sid. 225 i III uppl. Prästerskapet predikade ju i äldre tider också mot ätande av hästkött och mor skulle vist icke velat taga befattning med hästkött och hon har gifvit mig samma åsikt så att jag omöjligen skulle med vetskap kunna äta derav ehuru jag blivit utan vetskap

18

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:19

19
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bjuden och ätet derav, men hade de sagt det sen så hade jag säkerligen kräkt liksom vetrinär L. gäster gjorde då han bjöd sina gäster på harstek och bakefter viste dem skinnet av sin stora gråa katt.

När jag emotaget gården rothugg jag de flesta vildträden och träda jorden för att utrota all den många skovkålen vilket också lyckades. Trägården eller haven som han kallades var inhägnad med gråstensdie vilka man västan och nordan till måste taga till att sönderslå till väglagning sen betodlingen kommet till stånd kunde ej sten skaffas på annat vis. Jag ämnade utvidga trägården rätt mycket i norr men mor varnade mig lyckligtvis sägande nu mens du är ung kan du nog hålla den ren men då du blir äldre kan du ej. Jag har nu fått sanna mors ord och lyckligtvis utvidgade jag den blott vid östra ändan en 4 meter ty der var mullig jord. Köpte en del fruktträd på Alnarp och planterade liksom en hel del olika sorters barrträd och andra växter vilka alla vuxet väl ett barrträd Abies Nordmandiana ha vuxet och var nu i efterhöst när jag rothugg detsamma en 20 m. högt och 40 cm tjock vid roten Axel Andersson vill hava en rund avskärning till Trelleborgs Museum. En hel del växter bytte jag mig till av gamla Rosendahl 89 år + 1909 21/10 i Sörby som förut varet trädgårdsmästare hos Baron Nolken på Jordberga. Av Rosendahl

ACC. NR M. 9468: 20.

fick jag också hans papperskniv bokmärke av äkta elfenben liksom papperkniven och en marmorhästbrevpräss som varet Baron Nolkens Jordberga. Jag har också bytt mig till en del av hans trädgårdsböcker. Han sade kom ihåg att det är Christopher~~sen~~son som får dem av mig och ingen annan. han fick nemligen trädplantor av mig i byta då han ej orka att själv uppdraga sådant. En hel del av de rara växterna jag samlat hava dött deribland frilands Azeleor, Kalmior m.fl. och i år ser det ut som minna rododendron också fruset bort liksom en 20 m hög Cypressus larsoniana som jag på 1890-talet fick av Rosendahl. Nu på över 40 år har det planterade vuxet så att jag behöver hugga ner igen. Även lyckades jag få frilandsfuckxior vilka övervintra i jorden med lita jord över sig. Ett år voro till o.m. dess grenar fullt friska och växte på våren jag mins ej nu vilket år det var. Dessa frilandsfuckxior har jag förmerat och bytt mig till fornsaker gamla mynt och andra saker. Mim bambu ser ut i den 6/4 42 som om den skulle varit bortfrusen möjligen att den återkommer från roten. Mina fikonträd på fritt land voro armtjocka men ~~men~~ fruso till roten 1940 liksom de armeniska björnbären. Äkta kastanj ifrade jag mycket för att få men kunde ej komma över någon. En dag på slutet av 1800-talet kom jag en höst in i frukthandlande Grönberg äfar i Trelleborg han hade nyligen fått en sändning från södra Europa. Jag köpte några och stratifierade dem öfver vintern de

20
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR **M. 9468:21.**

21
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

växte och buro mogen frukt vid 17 års ålder men 1940 års kalla vinter frös den ena bort liksom min Villingtoria Gigantia världens högsta träslag. jemte en del andra växter t. ex. Ionizera Nitida däremot uthärdade Aucuba japonica under lätt täckning men Evonymas Japonica en varietet som varet vinterhärdig i flera år dog bort. Ännu varre tog 1942 års vinter då det stora valnötsträdet me flera andra växter ströko med. Valnötsträdet slår dock skott från roten. Ett flikigt 7 m högt valnötsträd såg ut att också dö bort men har 1943 slaget skott uppe i toppen. Det säg nu vara det högsta levande valnötsträdet i Skåne.

EXPERIMENT OCH FÖRÖKNING AV SKÅNES VILDEVÄXANDE PARAPLY

(HÄNG) BOKAR.

I Lindholmsskogen växar numera i åkrarna några stora gamla paraplybogar. Mor omtalade att då hon var flicka stodo de inneslutna av bokskogen. Hon sade vidare att de voro lika stora då hon var flicka som när hon var i 70 års åldern. Jag ^{nu}~~nu~~ säga att för mig ser de ut att hava varit lika stora då jag gick i skolan som de nu synas mig. Hur gamla de äro kan ju ej utrönas utan genom årsringsborrning. Omkring 1910 fälldes ett sådant träd jag räknade 180 årsringar i stubben vissa år hade trädet bildat

ACC. N:R M. 9468:22.

stora årsringar under en följd av år så åter under en följd mindre årsringar så åter stora årsringar. Detta bevisar att trädet då det under en del år bildat tätare årsringar stått i tät skog som averkats då det der efter bildat yfvigare årsringar för att åter under omkringstående betryck av nyuppväxt skog bildat smärre årsringar för att åter då det kom att stå fritt i åkern åter vuxet kraftigare. Jag hade mycket stort intresse för dessa rara botaniska naturmärkvärdigheter och tänkte jemt på föröka dem för att få en sådan raritet i trädgården. Alla som jag talat med derom på orten sade emellertid att det utsåts mängder av ållon efter dessa bokar, men det hade aldrig blivit några plantor med hängande grenar. År 1899 pingsafton gick jag upp till Gillesgravbacken, man hade ju inte cykel på den tiden, för att beskåda dessa nyutslagna växmärkvärdigheterna. Rätt som jag går utmed en gräsväg blir jag varse ett bokträd som rakte mig upp mitt på bröstet med å marken krypande grenar. Det var tydligen en fröplanta bevisade sig sålunda kunna fortplantas äkta genom ållon. Jag undersökte dess grenar och fann att fem stycken bildat svaga rötter der de lågo och kröpo på marken, lade stenar och jord på grenarna sen jag skurit dem lösa från stammen. Gick dit och såg om dem under sommaren de växte alla fem således hade de bildat bättre rotsystem. Den 10 oktober samma år köpte jag dem av skog-

22
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9468: 23.

23
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vaktaren Nils Olsson gemte en två meter hög bok och planterade dem i ett ny anlagd lysthus i trädgården. En stark frost inföll dagar den 10 maj 1900 som tog död på de 4 men den ena växte. Den stod mitt i lösthuset vid sidan stod den andra 2 m. höga boken. Året efter böjde jag ner den höga boken och Ablaterade (avsugade) dem samman. Sen de stått två år för att växa ihop skar jag den avsugade grenen och upprättade den långa boken, nu hade jag verkligen lyckats föröka Skånes förnämsta växtraritet och är den enda i Sverie som gjort lyckad försök dermed. Nu växa båda bredvid varandra i lysthuset och äro ganska stora samt sammanväxta på nytt uppe i kronan. Avsugningsstammen frös 1942 och är nu 1943 barklös men ympar växer likväl eftersom jag avsugat dem i hängbokens grenar. Samma annandag Pings gick jag bort och beskådade de andra gamla hängbokarna och finner under en av dem en tvåårig fröplanta som låg och kröp utåt marken de andra växte rätt upp, grävar med kniven upp denna krypande fröplantan tager den med hem och planterar i trädgården. Den växer ^{nu} och visar om något år dess hängande form och är nu en vacker paraplybok. Just av denna paraplybok hag jag taget den avläggareplanta som jag planterade vid trelleborgs museum på dess invigningsdag den 31 nov. 1933. Dessa skånska paraplybokarnarna har ett helt annat växtsätt än de vanligen förekommande hängbokarne i parker vilka

ACC. N:R M. 9468: 24

växa rätt upp med nerhängande grenar. Denna parkhängbok är från Erfurtskogen i Tyringen och är verkligen också praktfull. Skåne-paraplybokarna växa likt en uppspänd paraply med stora nionerviga mörkgröna blad av den vanliga skåneboken har ljusare gröna blad som i almänhet blott äro 7-8 nerviga. Jag omtalade om dessa häng eller paraplybokarna för Deriktör F. Ulrikson Alnart. Han bar mig om en beskrivning av desamma jemte foto av aflöfvad träd så det kunde framgå hur grenarne växte. Jag skrev en artikel som infördes i Skånska trädgårdsföreningen 1903. Blef derigenom också den första som det står i Prof Oppermans beskrivning om Vrangebøge i Danmark och skåne Är således den första i Sverige som såväl förökat som beskrivet dessa naturmarvårdigheter. Prof. Gunnar Andersson obs min artikel i skånska Trädgårdsföreningen och omtalade det för Prof Gunnar Schotte vid Skogsinstitutet. Han reste från Stockholm ner och fotograferade dem samt beskrev dem i Skogsvårdsföreningens tidskrift 1906. Jag var i Stockholm 1908 och träffade en herre på gatan då jag gick mot Skogsinstitutet han hörde att jag var skåning och frågade om det inte var Olof Christoffersson vi hade brevväxlat vid beskrivningen. Vi följdes dit der han viste mig en hel del och gav mig sin beskrivning av bokarne jemte en hel del andra böcker deribland också om växtrariteter.

24
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468: 25.

25
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

År 1908 en vacker sommardag kom det med gästgivareskjuts från Svedala en dansk herre och ville tala med mig. Det var Prof. A. Opperman vid Det Forstlige Forsøgsvaesen i Det Nordøstlige Sjælland han hade läst Prof Gunnar Skottes beskrivning om paraplybokarna och samla nu själv om Vrangebøge i Sjælland och Skåne. Vi voro ute och körde i gästgivareskutts både denna dag och senare det var ju innan billistens tidevarf. Jag var ute och viste han alla vilda hängbokar i orten. I December 1908 utkom hans 256 sidor stora bok om "Vrange Bøge i Det Nordøstlige Sjaelland" vilken Prof. Oppermann strax sände mig med följande dedidation "Hr Olof Christoffersson Kirkevaerge i Fru Alstad med största tack Frå Författaren. I ett brev av den 4 Dec. 1908 skriver han bland annat "Endelig är jeg færdig med min Vrange Bøge, og i det jeg hermed sender Dem Resultatet beder jeg Dem modtage en hjertelig Tak saavæl før alt hvad De har lært mig, som för venligt og gestfri modtagelse i Fru Alstad. Skånes Hengebøge er omtalddte Sid 193-198. Deras arbørdie A Oppermann. Två foto äro avbildade i boken av mina då unga exp. av såväl den funna fröplantan samt av avläggaren med avsugningen. För öfrikt skriver prof Oppermann mycket förnämt om mig bland annat "Som vi ser, har Egnens Lantmaend (Skånes), der lever mera i og med Naturen end nogen anden Menneskeklasse" ~~vist~~ vist megen interesse för at bevare Haenge

ACC. N:R M. 9468:26.

26
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bøgene. Højst i denne Henseende staar dog Olof Christoffersson, der er Kirkevaerge i Fru Alsted Sogn syd for Svedala, en maerkkelig Mand som synes med samma Iver at samla paa Oldsager, Mønter og Haengetraer. I Hans smuke Have findes icke blott Bøge, men ogsaa Haengeformer af Rødgran, Thyia, Ask, Birk, Eg, Avenbøg, Blodbøg, Hyld, Seljepil, Vedbend och Navr medens Pyramid-Elme staar i Rad foran Gaarden ligesom ved den gamle Alstads Kirke." tyvär har en del av dessa rariteter nu dött "Hr Christoffersson er icke blot en flitig Samlare og en kyndig Iakttager af Egnens Haengebøge; han ogsaa gjort en Raekke højst intresante Førsøg med denna Traeform." Så beskriver han utförligt hur jag som ovan är omnämnd hur jag funnet och tillvarataget plantorna som exprementen med avsugning samt avbildar både plantorna huru de sågo ut 1908 års sommar.

På ett annat ställe "men det er f. Eks. merkeligt at ingen paa Jaegerspris har plantet en Hengebøg i Skovridergaardens Have; skaaska Landmaend har visat större intresse för Bevarelsen af disse Naturmaerkvaerdigheder end danske Forstmaend." På sid 251 skriver Prof. Oppermann "Den Mulighed er vel endog naerliggende, at Production af Danske Hengebøge kan give en naevnevaerdig Indpægt. De krybende Former vil virke meget dekorativt paa Parkernes Graesflader, og Oluf Christofferssons Forsøg med Opstamning og Afsugning, hvorledes man kan frembringe Traeer, der egner

ACC. NR M. 9468:27

27
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sig ypperligt til Plantning paa Gravsteder eller Lysthuse, paa dette siste Omraade maa vi foretække Bøgen for Hengeask, der grønes sent og taber Bladene tidigt, mellem løvspring og løvfald for ask 140 Dage, for Bøg 167 Dage."

Jag hade således fått min största onömsönskan uppfylld genom att hava lyckats föröka dessa rara naturmärkvärdigheter såsom den första i norden som både förökt och beskrivet desamma. Inte kunde jag anna då jag började dermed att det skulle uppfattas så storartat av såväl de lärdeste Svenska vetenskapsmännen som ännu mera av de Danska vilket kommit mig till del. Äran är icke härmed slut jag har blibit anmodad att lemna exemplar till följande:

Prof. Oppermann förutsade att 1909 skulle det bli eii rikt ollon år ty det blev det vart fjerde år och det voro intresant om jag kunde skaffa honom en eller två liter ollon av hängbokarna. Jag fick skogvaktare Nils Olsson att plocka Ollon till honom. Jag plockade själv också en del dem jag stratifierade över vintern på trädgårdsmannavis och utsådde våren 1910. Det blev en hel del planter väl en 40 % visade hängande karaktär. Således hade jag också lyckats att uppdra hängande planter efter egen sådd. Att de gamla som omtalat för mig att de aldrig fått paraplybokar efter ollon har tydligen ej gifvet akt på formen ty medan fröplantan är ung visar den mindra hängande karaktär. År 1915 blev

ACC. N:R M. 9468:28.

jag inbjuden på middag å Torups slott. Som bordsdam hade jag friherrinnan Cedersjöld f.d. Skådespelaren Ellen Hartmann som jag förr mycket hört omtalas vid teatern i Stockholm. Samtidig var Prof Tobia Norlind med fru. Prosten Cavalin vid Stockholms-trackten m.fl. Friherrinnan Coyet önskade om jag kunde skaffa henne en paraplybok. Dito önskade hon en från kronprinsessan Margarethas till hennes trädgård vid Sofiero. Jag lemna båda sedan fick jag ett tack från H. Kungl. Höghet Kronprinsessan skrivet av hofmarskalken. Senare en gång jag var på Torup önskade Friherrinnan Coyet om jag kunde skaffa henne en vildväxande hagtorn från en ätthög i Skytts härad. Jag fick en från Lundhög, Gylle socken i Skåne.

När jag 1908 var i Stockholm träffade och var hos proffr Veit Wittrock önskade han också få en vildväxande till Bergianska trädgården hängbok som jag tillsände honom på hösten. Jag var åter i Stockholm 1933 hos dåvarande prof. men han kunde inte gifva mig besked om den vuxet. När jag var hos prof Weit Wittrock skänkte han mig en del av sina böcker med dedidation bland andra Linnea Boreales en månformig art. Sen dess sände han mig så länge han levde sina utgifna böcker. Jag var mycket verderad av honom om vad jag hjalp han med att insända vilda växter härifrån.

28
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9468:29.

Sen bokplantorna av 1909 års ollon visade sin hängande form önskade många att få ett exp. Fröken Kockum på Rosengård vars släkt äger Lindholm ville gerna hava ett exp till Rosengårdsparken der exp. nu bildar en vacker paraplyliknande växtplanta. En morbror Lars Svensson Kulladals gårds Fjerdingslöf ville hava ett exp. Den växer nu överst på den enna ätthögen och bildar en övermåshög hängbok. Ortens tre folkhögskoleföreståndare önskade också exp. som de fingo men å Skurups folkhögskola är den död på Vilan och Östra Grevie växer de i synnerhet är exp. mycket ståtligt å gräsplanen i Östra Grevie. Stadsträgårdsmästare Axel Andersson önskade exp. till Trelleborgs stadspark som de fingo omkring 1915 det växer nu på gräsplanen söder om musikpaviljongen med en utbredd väl 8 m bred krona. På grund av att barnen har lekplats på gräsplanen ifråga plockar de av alla skott som de kunna nå växer plantan ej ner till jorden med sina grenar som vid Östra Grevie folkhögskola. Vid invigdnigen av Trelleborg museum planterade jag 31/11 1933 ett exp. öster om museet som nu växer der och kommer att bilda en paraplybok derstädes. En Julidag 1917 önskade Redtör Valdemar Bylow och Dr. Hugo Granvik att göra dem sällskap för att bese de vildväxande paraplybokarna i Gillesgraveåsen, varvid vi voro ute och besåg dem. Dr. Granvik fäste sig då särskilt vid de hängande bokarnas

29
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:30.

30
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

stora mörkgröna blad vilka i allmänhet hade 9 nerver den vanliga boken blott 8 nerver blad.

EXPERIMENT MED ÄNNU EN VILDEVÄXANDE VÄXTRARITET!

Gillesgruveåsen har dessutom en till växtraritet som inte finnes vildväxande någon annanstans i Sverige nemligen Naver Lönn Acer Campestri. Att växten varit känd förut och beskriven av Lilja hade vetenskapsmän reda på i Lund men om den ännu levde kvar eller den verkligen hade bildat något skogsbestånd hade de ej reda på och vid besök hade de ej funnet några exp. På våren 1905 erhöll jag brev från Kapten G. Pahlman med förfrågan om jag kände till om att den ännu fanns vildväxande. Jag svarade att jag visste var den ännu växte nemligen liksom en vanlig pilehäck vid Södra Lindholmens västra gräns "die" mot (troligen) Aggarps ägor, och att jag t.o.m. hade växande exp. hemma i min trädgård. Den 9 juni 1905 några dagar efter att Norge slog sig fria från Sverige kommo Prof S. Murbeck och kapten Georg Pahlman på morgontåget från Lund till Alstads Järnvägsstation der jag hemtade dem med häst och vagn. Besåg först de plantor jag hade växande i trädgården av Hängbokarna och naverlönn. Sen körde vi till skogen och såg på hängbokarna och naverlönsbeståndet der det växte alldeles vilt på en sten och jordvall tydligen som en

ACC. NR M. 9468:3/.

sista rest efter det vilda växande skogbeståndet. De önska om jag kunde taga säkert reda på när och hur det växt "på platsen. Jag var bekant med en gammal man som särskilt intreserat sig för att arbeta i trä såsom snickare och dessutom försökt uppdra hagtorn av vildhagtornskärnor. Resultatet omtalas i Kapten G. Pählmans beskrivning av naverlönnen i Skånes botaniska notiser år 19 sid

EXPERIMENT MED RARA NÄCKROSOR.

År 1899 den 31 Juli var jag i botaniska trädgården i Köpenhamn och så en näckros som jag särskilt fäst mig vid. Den hette Nymphaea Maliacea var chromatella. Något år derefter såg jag i Chrichian Lorens Erfurt katalog att de sålde en näckros med samma namn. Jag skrev efter den och planterade densamma på fritt land hade ej obs. att tyskarna förde den såsom Kallhusplanta och att den också hette f. fol. marmoratis. Den växte emellertid och trufdes samt lät sig dela. Jag lemnade 1904 ett exp. till Lunds botaniska trädgård der den planterades vid västra sid i dammen norr om växthusets strax mitt för sumpsympressen der den ännu växte 1912 några år senare dog den liksom mitt exp möjligen av frost. Den 25 Sept. 1904 fick jag ett brev från Prof. Sv. Murbeck sålydande "För den välvilja Ni visat Lunds Botaniska Trädgård

31
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:32.

genom att till densamma överlemna ett lefvande exemplar av Nymphaea Marliacea var. chromatella f.fol. marmoratis ber jag att å trädgårdens vägnar få uttala ett hjertligt tack.

Dess historia är något egendomlig som ovan omtalats såg jag 1899 en mig förut okänd näckros i Köpenhamns botaniträdgård. Senare såg jag ju i Efurtskatalogen att den var till salu för 3 mark. Jag läste så dålig tyska att jag ej obs att de kallade den för kallhusplanta och att det var ett ännu finare exp av jag sett i Köpenhamn. Som ovan nämns lyckades det på kalljord. Tyskarna förde något år derefter plantan såsom frilandsplanta. En dag jag reste till Lund tog ej en näckrosplanta med mig och skänkte Direktör Chritensson. En dag senare hade de fått en planta från Köpenhamns Botaniska Trädgård, planterats och ettikerats vis sidan om. Dagen derefter kom prof. Sv. Murbeck och skulle se om sin nya raritet från Köpenhamn och blev storligen förvånad då han såg en växa vid sidan om med ännu finare namn och sade om det kunde vara någon verklighet att de hade kunnat få ett så raritets exp. af en bonde ty det visade ju namnet mitt O.Ch. på ettiketten. Prof. tillkallade genast Direktören som sade vem jag var ty prof kände mig ej förut vilket resulterade till att jag fick ovanstående tacksamhetsskrivelse.

32
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:33.

33
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

JAG BLIR ARKEOLOG INTRESERAD OCH SAMLARE.

Hur det bar sig att jag blev intreserad för arkeologiska samlingar. Då jag 1878 flyttades i Storskolan erhöll jag ju storskolans böcker bland dem fanns också J. Bäckmans Svensk historia. I slutet av boken fanns några plansker med fornsaker och fornminnen, vilke jag begrundade med stolt intresse. När jag en dag visa mor boken sade hon att då hennes far uppödlade Lilla Alstads krattmarkar hittade flera dylika och hennes bror Hans hittade en sådan dolk som en av figurornas bild utviste. Han fick av en vandringsman (tiggare) tydligen Cronberg från Steglarp 3 kr för stendolken. Det dröjde likväl ända till 1880-talet innan jag började få riktigt intresse för fornsaker. Redan långt förut tror jag det var 1879 fann jag en sländtrissa med ränder på ovansidan och å kanten på gårdens ägor sydväst om gården vilken var den första fornsak jag haft och har den ännu på Trelleborgs museum der den har nr 1 i sländsamlingen. När jag fann den förstod jag inte alls att det var en fornsak men tyckte att den runda stenen med ett hål i mitten såg märkvärdig ut. Jag tog noga vara på densamma och satte den på ett spik bak kammardörren över kakelongen. Sländan hängde länge på spiket och när någon kom visade jag såväl denna som en mycket tung vacker gul lerjernsten som jag

ACC. N:R M. 9468:34.

funnit i en grop vid nygräfnings norr om trädgården och dito en förstenad vacker mussla som jag sommaren 1876 funnet i nordvästra hörnet av egendomen., men ingen fanns som kunde säga mig vad sländan var för en sak liksom de andra två stenarna. Så en vacker dag var sländan försvunnen av spiket der den suttit i årvis en piga hade kastat den ner så den följde med "fejelsen" ut i trädgården der jag fann den åter om ett år eller två. Jag satte den åter på spiket men den försvann åter på samma vis. Jag fann den åter. Som synes var det inte riktigt rätt N.Vinqvist skrivit i förordet till Skytts härads III uppl. Nu tog jag den i mina gömmor der den låg den väl en 10tal år innan jag genom läsning lärde mig förstå vad det var. Något år senare än jag funnet om nämde stenslända gick jag om våren och plockade sten på samma plats som jag funnet sländan en stor liknande en sledja av en gråstenart snet avbruten vid hålet. Jag tog naturligtvis noga vara på densamma och gömde den säkert hos stensländan, men begrep ej alls vad det varit för en sak och ingen som jag visade den för kunde säga mig detsamma det fick vara tills jag själv läste mig det till, denna halva stenhammare är nu på Lunds historiska Museum. Den var 7 cm l. 5 cm br 3½ tjock i borrhålet finnas flera avsatser. den var ej kantig utan rundad.

34
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:35

Der jag funnet omtalade stenslända och yxhammare har jag senare funnit och tillvaratagit en 3 à 400 mer och mindre arbetade stenålders fornsaker bestående av flintspåner och avfalls spliter. Dessutom flintyxor från älsta tiden t.ex. skiv eller ärtebölsyxor med alla övergångstyper intill slutet av stenåldern. En gång jag gick deröver då der var nyklöver fann jag i en nyligen av en mullvad uppkastad s.k. "mullsyркеbonke" en liten hjertpil

 av denna form med tvärslagen inne mellan hornen vilket är mycket sällsynt. Utom denna hjertpil låg det en liten flintknocksten i mullvadshögen. Båda delarna äro nu på Trelleborgs museum liksom en hel del av de först av mig der tillvaratagna fornsakerna äro nu på L.U.H.M. jemte kartateckning av denna stenåldersbostaden. Icke långt derifrån var det i äldre tider innan genom dikning vattensamlingar försvunnit vari det funnits fiskar och annan föda av vattenväxter och fröor m.m.

Utav skräddermästaren Ola Nilsson Fru Alstad tillbytte jag mig i medlet av 1890-talet för ett päronträd som jag ympat fyra stycken sländtrissor och en del gjutna malmtröjeknappar. Ola Nilsson påstod att sländtrissorna varit klädesknappar och viste mig hur de med en skinnrem fastbundets i skinnkläderna. Jag vill nästa tro att Ola Nilsson åtminstone till någon del hade rätt ty de mindra sländtrissorna har så obetydlig drivkraft på en slända så att de troligen till en del varit hemgjorda knappar.

35
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7
ANDRA DER FUNNA FORNSAKERI En hel del av de

ACC. NR M. 9468:36.

36
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ola Nilsson påstod att han själv i sin ungdom sitt sådana knappar i gamla skinntröjor. Den ena sländan hade en egendomlig form kypig och överst några inskurna ränder troligen dock ej runor, alla fyra äro nu på I.U.H.M.

Ola Nilsson rådde mig till att samla gjutna knappar av malm och tenn vilket var väl annars hade jag ej tänkt på det. Nu har jag en stor knappsamling av malm, tenn och horn på Trelleborgs museum. Ola Nilsson brukade också vara traktör på bjudningar t. exp. begrafningar och dylikt. Som sådan gällde det i de tidor då posten blott kom en eller två gånger i vickan att bjudningen skulle avlemnas av bud som var gåendes i byn men ridandes från längre håll. En gång Ola Nilsson kom med ett begravningsbjudning, ej muntligt utan med biljet var han något anstryken som det kallades men ej berusad. Han kom bort till mig vid sängen ty jag låg sjuk den dagen och lemnade bjudningen. Sen började han att tala ="Ingen heter Ola mer än du o. jag -jag och du, du och jag. Han var nemligen mycket talför och vid bjudningar var han traktör och bjöd sprit och då gick talet. Var så go - tack för skålen väl bekom ibland blev det eftersom det gick för gemt så att ordet välbekom ofta kom förr än supen tagits, man han var en hadersman och alla tyckte om honom.

Vid ovan omtalade bjudning påstod han också att vi voro i släkt, vilket jag nu vid mina släktforskningar funnet vara sant.

ACC. NR M. 9468:37.

Den första fornsak jag såg från orten var i skolan. Jag minns det så väl, var äggdelen av en blå flinttyxa 5 cm lång som en skolkamrat, Hans Pers Per i Domme funnet och hade med sig. i skolan för att visa demsamma. Jag ville förvärfa den men det fanns ingen möjlighet. Vi begrepo att detta var ett stenåldresverktyg. Men jag hade ingen aning att jag då själv hade två fornsaker i min ägo. Sen stod det stilla med fornfyndsamling ända till 1892 då jag fick av två arbetare som skulle dika ut två torfgravar för mor som ännu ägde gården fast det var jag som ifrade för utdikningen. Då dikningen fann den närmaste torfgraf fann de ett fosilt renhorn i den postglasiala gyttjan lite derifrån också en fosil renskalle. Jag fick och tog väl vara på båda delarna, renhornet har jag lemnat till Lunds Historiska Museum. Skallen låg här i flera år och då en del personer skrattade åt mig för att jag tog vara på en sådan gammal djurskalle lät jag den till sist försvinna. Nu då jag omtalat det för Dr. Berlin vid Sooligiska museet vill han komma ner och hjälpa till att på vinden uppsöka densamma, men det tjänar alls inte till något ty den är för alltid försvunnen tråket nog. Jag frågade då dikningsarbetarna om de inte hade några fornsaker. Jo de hade vardera en, Kristin Mårtensson en blå flintmejsel 16 cm l. 6 cm br. ägg 3 cm bred. I nacken slipad, men skadad i äggen funnen å nr 1 Fru Alstad.

37
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:38.

38

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Anders Christersson hade en lans af vitgrå flinta 12 cm lång, som han funnit på landsvägsstien i Fru Alstad tydligen der tappad av någon. Jag fick dem båda med detsamma och frågade vad de skulle kosta. Jo de ville hava en klippa "ruboss" var och ej jöj, det senare ville jag ej lofva fastän de fick ju det också.

År 1897 5/9 en söndag observerade jag att i trädgårdsstendiet i sydvästra hörnet vid porten låg en flintyxta inkilad bland stenarna den var 15 cm lång 9 cm bred i äggen och 5 cm bred i nacken för övrigt mycket groft tillslagen. Över detta fynd blev jag mycket glad. Hade dessutom förut funnet några saker å egen mark.

En Julidag 1898 kommer Anders Christersson till mig. Jag mins det såväl det var en söndagsmorgon. Han hälsar och säger att han har något till mig om vi kan slå en kommers tar så upp ur fickan något som är mycket väl invicklad i pappas, som han nu börjar att uppvickla kom först fram en mycket vacker rödaktig flintdolk 19 cm l. och bladet 4 cm b. alldeles hel samt en rödgul flintmejsel 12 cm l både hade han funnit litet (1 m.) från varandra vid dikning på Bösarps prästgårds ägor. Han ville hava 3 kr för dem som han genast fick. För dessa fornsakerna blev jag mycket glad. jag började nu att få fina fornsaker. Tråkit nog sålde jag flintmejseln i Malmö och skilde dermed ett votivfynd vilket jag då ej förstod. Dolken har gått med min samling till

ACC. NR M. 9468:39.

L.U.H.M.

Just vid denna tid började bönderna att kasera sina gamla s.k. n 13 jerplogar med koppel utan jul och anskaffa nymodigare s.k. Amerikanska plogar Viktoria och Olivar plogar helt av jern med förlöparejul så de gingo lika djupt längs hela fåran. Dessa plogar gingo 1 à 2 tum djupare i jorden än n: 13 svängplogar. På samma gång de gingo djupare och jemnare i jorden vräkte de upp jord som aldrig förr varet av plogar uptagna. Med denna nya uptagna jorden följde ofta fornsaker så att nu blev det mycket gott om fornsaksfynd. Min fornsamling började då att växa dels genom köp dels genom egna fynd å egen mark. De bästa affärlarne gjorde jag dock sen jag blev känd för minna Växtsamlingar sen jag började med att föröka dem. Isynnerhet var frilandsfuxior och cypres samt thyor och pelartax begärliga. Folk kom då och ville köpa växter av mig ja de kunde de gått få men helst mot byte av fornsaker och gamla mynt. Nu började folk att leta i sina gömmor efter båda delarna och om vårar och höstar kommo allt fler till mig som var så dom att ville gifva fina dyrbara växter för sådant skräp. Vad jag ej kunde få för växter köpte jag naturligtvis för kontanta medel. Det aldra rikaste och värdefullaste köp jag gjorde, var när jag för 50 kr köpte skollärare Olssons fornsamling i Hönsinge. Jag kände ej alls till fornsakers värde då och då jag betalade en 10 kr på hand tog "mäster" och låste ner den

39
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9468:40.

40
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

med detsamma för att jag ej skulle ångra mig på afärn. Som jag var på cykel kunde jag ej taga denna stora samling med mig, utan måste köra dit med häst och vagn, därför betalade jag 10 kr i handpengar. Strax efter körde jag dit och betalade de resterande 40 kr. och hemtade denna värde fornsamling varav prof Oscar Montelius värderade en enda bronssak en pålstaf till 100 kr. avbildad i han planschvärk Vår forntid fig. 825 a,b. Samlingen bestod av 82 stenåldersredskap derav ett avbildad i Fornvännen 1909 fig 28. fyra bronsåldersverktyg 3 jern ålders yxor. några fosila Elj kronhjort och renhorn samt några andra stenar och ett guld-förgylt lejonhuvud som tillhört en dörr i Källstorps gamla kyrka. Året efter köpte jag också Skollärare Olsson gamla mynt och en bronsljusstake som ståat i Källstorps kyrka för 10 kr. ^{med} Otto Rydbeck ville änteligen hava den meddan han var föreståndare för L.U.H.M. ljusstaken dit och betalade den med 75 kr. I det första köpet fick jag också tvenne gamla silverknappar som jag låtit göra till hanskeftsknappar. Detta köp som skollemästaren trodde seg lura mig på var ett av de värdefullaste jag gjort.

Detta var det första fornsaksfynd jag gjorde sen jag 1903 köpt och lärd mig cykla. Jag cyklade långa vägar omkring och fick alla rickor fulla med fornsaker då jag vände åter, men nu började de självägna bönderna att själva inse fornsakernas värde så att de begärde så orimliga prisor att det översteg betydligt

ACC. NR M. 9468:4/.

dess verkliga värde. Lättare gick det att samla fornsaker bland hofbönder och i skogstrakterna än å söderslätt. Särskild vill jag berätta om en cykeltur till Bökeberg och "Sjödiane" Der var en som funnet en vacker diolityxa, som han velat sälja till Greven på Skabersjö men han ville ej betala fem kr. för densamma om en dito utan sade att den var förfalskad. Finnaren blef arg och svarade att de icke åto bröd och så kunde ^h ligga. Jag cyklad också dit och gaf utan vidare de begärde 5 kr den dagen fick jag fullt cykelas med mig hem. I Stockholm värderade de yxan till 25 kr. Jag samlade nu mycket ifrigt och fick innan långt den största enskilda samling som någon både före och efter mig kan anskaffa här på orten. Jag hade ju varit med i både den goda och billiga tiden och nu sen fornsakerne egare begära 200 % mera för dem står det ingen möjlighet att någon skall kunna göra min samling om. Det har ju kostat mig mycket arbete och ett okufligt nit ~~med~~ därför har jag ju också rönt mycken heder av vetenskapsmännen.

RESOR TILL TYSKLAND GIR GEOLOGISKA FYND VID STUBBENKAMMAREN.

År 1904 den 4 Juli medföljde jag Skytts härads skolarareförening på en utfärd till Sasnitz och Stubbekammaren. Vi gingo på en av kontinentalångarna i Trelleborg om kvällen. På kajen invid ångaren stod en hel mängd fyllda kolkorgar som skulle langas

41
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:42.

42
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ombord för att utveckla båtkraften. Jag var intresserad av att "titta po kollen" vad ser jag då jo i en av korgarne låg ett rätt stort kolstycke med tydliga märken efter från stenkölsträdets avfallna barr eller löv från ett fosilt stenkölsträd Sigelarie? Jag gick bort till kaptenen och omtalade fyndet och fråkte om jag fick taga detsamma. Han blev lika intresserad och gick med mig till korgen och gav mig kolstycket med växtavtrycket. Jag var ju färdig att gå ombord och kunde ju ej medföra detta kolstycke med mig. En kusin Otto Svensson fick detsamma av mig till förvaring medan jag var i Tyskland, nu är detta intresanta stenkölsfynd tillika med andra som jag dels funnit ibland köpta kol med tydliga växtbladsavtryck dels fått då jag besökt Höganäs och Stabbarps kolgruvor bland mina samlingar å Trelleborgs museum.

När tid kom lade ångaren ut från Trelleborgs hamn. Jag och flera andra tog plats nere i ett stort rum med bänkar runt omkring der vi sötto ganska packade. En del sovo men jag var vaken hela tiden. Ångaren gångade rätt skarp så att en del blevo illamående, men jag aktade inte alls derom. I ett annat rum såg det förskräckligt ut då vi kommo till Tyskland. Sedan vi besett Sarnitz skulle vi resa med mindre båtar till Stubbenkammaren, men det var rätt besvärligt att gå ombord ty båtarne gångade upp och ner med en väldig fart. Sen de blevo lastade med flera personer

ACC. NR M. 9468:43.

blevo de stadigare. Det dröjde icke länge förrän vi voro vid Stubbenkammaren. Så snart vi kommo i land sökte jag efter minnesten och fann en 15 cm i diameter mycket vacker rullsten och ett dito lika stort stycke krita som jag tog med mig och nu äro de också i mina samlingar på Trelleborgs museum. Sedan vi klättrat upp för kritbanken vilket var rätt så svår ty Östersjön hade under tidernas lopp gnagat av så att det uppstått ras så att bara kritan synes överallt utan någon växtlighet liksom man såg vid Stäfvens klint och Mön. På några ställen hade skogbevuxna partior stanna åter vid översta branten och liksom vuxet fast. Uppkommen observerade jag strax att det stod ett flera meter högt och med en stamgenomskärning av cirka 15-20 cm. Det var ett vackert exp. av Arancaria Imbricata det enda träd jag sett planterat fritt på kalljord. Voro intresant^{att} få veta om det överlefft dessa tre hårda vintrarna. Det måste vara ett härligt klimat på Rygen jag såg stora raka och tjocka granar och furor sådan har jag aldrig sett i Sverige. Ingen mer än jag intreserade och såg omnämde Arancaria Imbricata alla de andra sprungo som de hade "en nälla under rompan" som de gamlas "ortöj ljud" till skjuttsarna för att komma till hotelet Berglucken för att få förfriskning. Jag och några bekanta åkte i en spånkorg flätad av breda träspånor och försedd med hjul. Den var förspänd med två hästar. Jag blev värkligen förvånad då jag såg tyskarnas vagnar och på resan dess åkerbruks-

43
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:44.

redskap då voro det betydligt långt efter det Skånska åtminstone der vi kommo fram. Kommen till hotellet träffade jag derinne en bekant, Ivar Christersson Lilla Alstad som stod och skrek åt en fröken om två bir och en halv öl. Va sade fröken oupphörligt trodde väl att de ej skulle hava maskinolja. Då jag kom sade jag till fröken pekande på I.Ch. Zwe bir und sve butterbrott var- efter hon förstod min dåliga tyska. Sen vi ätit middag skulle vi farit till ett slott i närheten och sett dess park, men en skol- mästare fick svimningsanfall så att det tråket nog ej blev av utan vi måste återvända till Sasnitz. Jag sökte der få köpa någ- ra minnen, utan om sina butiker på trottoaren hade de randat upp sitt lager. Jag köpte på ett ställe några snäckor som nu också är på Trelleborgs museum. Butiksfröknarne kunde ju inte ett ord svenska och då de begärde Zwe penni pekade de med två fingrar fumf med med fem och senn penni med alla tio fingrarne i luften. Sen kom jag förbi ett stånd der de handlade med konst- gjorda arkeologiska flintföremål. Jag köpte en sak för 35 penni. Snart blev det tid att återresan skulle anträdas ångaren Nord- stjernan låg i hamnen med ångan uppe. När tiden var inne gingo vi ombord och det blev en härlig dagsresa under stilla och vackert väder så vi kunde sitta på bänkar runt hela relingen på båten. Jag satt vid den högra sidan av båten utan någon bekant, till höger om mig satt en herre och vid hans sida hans fru. Komna

Antikvariskt arkiv

44
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:45

45
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

halfvägs mot Trelleborg tagar han upp ur vänstra rockfickan en fornsak och visar mig som var alldeles obekant. Som svar säger jag den är en förfalskning liksom denna jag tog upp ur högra rockfickan och viste honom. Vi blivo på detta vis bekanta ute mitt på östersjön det var skoläraren J.P.Söderlin från Skurup, känd sedan som ifrig fornsamlare. Några dagar efter hemkomsten cyklade jag till Söderlind för att se hans samlingar. På vägen dit och derifrån köpte jag en del fornsaker dessutom fick jag reda på att en vid namn Per Larsson kallad den svenska juden i Vestra Vemmenhög hade funnet tvenne halsringar av brons. Nästa söndag tog man en bit mat med sig och tillika med en skomakare Anton Kjellander cyklade vi för att leta upp Per Larsson i V.Vemmenhög. Komna dit funno vi ej honom hemma. Folk sade att det lönade sig ej att söka honom för att han gått mot Sillesjö ängar medtagande sin flöjt. Han var nemligen en naturmänniska som trufdes bäst i guds fria natur och möjligen lite jag vet knapp vad jag skall säga. Vi träffade till sist Per Larsson i Sillesjö ängar, men det gick som folk sade att det gick ej att få honom med sig hem. Han hade både bronsringarna kvar men sålde dem inte billigare än 50 kr. och lovade vara hemma nästa söndag. Jag cyklade då åter till V.Vemmenhög och köpte både halsringarne för 50 kronor, som han själv funnet i ett nygrävd dike från Ölofs torfmosse. Då vi träffat Per Larsson i Sillesjö ängar cyklade vi mot hemmet

ACC. NR M. 9468:46.

för mig gick allt bra men skomakaren välte tre gånger och trilla-
de runt i landsvägsdammet dock utan att skada sig, men kemkommen
ville inte hans fru tro att han hade samma kläder på utan sade
du är ju gråkläd nu vilket du ej var då du körde.

Min tysklandsresa hade såsom åvan framgår skuld till att jag
fingo köpa dessa rariateter till halsbronsringar vilka äro vrid-
na fram och åter och deri har för 3,500 år sen varet brunt har-
picks vadan ringarne då voro dels guldgula dels vackert bruna.
Då mor hörde att jag givet ut 50 kr för ett par sådana värdelösa
ting blev hon mycket förtörnad. Jag reste då intill Malmö mu-
seum och träffade dess föreståndare Hans Emil Larsson och ville
avyttra den ena ringen. Han bjöd mig hela 15 kr. för densamma
sägande den inte vara mera värd. Jag blev förtörnad och svarade
att jag själv givet 50 kr för två ringar och cyklat flera mil
för att få tgg i desamma och ville gå om jag ej fick 50 kr för
denna. Herr Larsson lade först till och ville gifva 20 kr sen
till 25=30, men jag tog min bronsring till slut bjöd han 35 då
lät jag honom domt nog få densamma. En vacker dag kommer det en
amanuens från Statens Historiska Museum i Stockholm vid namn
Herr A.O.Sundin för att se minna fornsaker jag hade nemligen nu
börjat att bli känd av vetenskapsmännen. Han fäste sig särskilt
Vid några små flintyxar vilka voro tillknackade i nacken så att
det tydligen visade sig vara ämnade att sätta i hornyxor eller

46
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

ARKIV

ACC. NR M. 9468:47.

47
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eller träskrift. O.Sundin anticknade några flera stenyxor och omtalade pålstaf från Skolmästarens samling och brons Halsringar. En tid derefter fick jag brev från Riksantikvarien Oscar Montelius om lån av dessa fornsaker till S.H.M. vilka jag sände dit. Sen ville Riksantikvarien köpa dem och bjöd helt andra prisor än Malmö Museum gjorde. Riksantikvarien tyckte det var ett stort fel att jag skilt fundet åt och för något år sedan har St.H.M. och M.M. gjort ett byte så att både ovan omtalade Halsringar^{nu} är på S.H.M. Se dess foto i Skytts Harads III uppl sid.

Malmö Museum har fått en liknande som funnits å Kleingården i Lilla Alstad der den en vår fastnade på en klöstand. Sen fingo S.H.M. en hel del arkeologiska fynd av mig och betalade dem mycket bra, men det tycks nu som de ej intresera sig vidare ty för några år sen ville de låna för utbildning av mig ett par bronsaker en flatselt och en stor holselt. De skrevo till mig att sakerna passade mycket bra för införlivande med S.H.M. samlingar och ville betala dem mycket bra med tillhopa 15 kr. Jag svarade att de ej voro till salo för sågot pris och för öfrikt hade jag själv betalt 85 kr för dem och var bjuden 125 kr från annat museum. Jag fick åter brev om att de ville hava dem och betala 15 kr för både. Jag svarade ej och långt om länge fick jag dem åter till min samlingen å Trelleborgs Museum. S.H.M. ville också se minna rommerska och några andra gamla mynt. De ville förvärva till skänks 17 stycken som de ej förut ägde i S.H.M. samlingen, men jag ville ej lemna dem från min egen samling.

ACC. NR M. 9468:48.

48
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

HUR DET BAR TILL ATT JAG BLEV BEKANT MED VETENSKAPSMÄNNEN.

Jag hade länge önskat att få se Lunds Historiska Museum, men ej kunnat få tillträde. En gång jag på 1890-talet var i Lund fick jag för första gången skåda detsamma. En piga blev beordrad att öppna källaredörren hon satte sig inom dörren och om jag frågade henne efter något fick jag ej svar. Det var ett inte med museet då emot vad det nu är jag blev mycket missbelåten med besöket trodde jag skulle fått någon ledning och fått veta någonting men inte det ringaste. Jag hade förut varit på Zoologiska museet och blivit mycket belåten med besöket därstädes ty en amanuens var med och då jag såg fåglarna sade jag ja tror Ni har uppstoppade pilfinkar också. Amanuensen blev då mera intresserad och ville veta om vi på landet gjorde skilnad på gråsparvar och pilfinkar. Jag måste då erkänna att folk i allmänhet kände dem ej åt och de flesta ännu icke nu i häller, men jag hade lånat Brems foglarnas liv i Lilla Alstads bibliotek. Derigenom blev amanuensen mera intresserad och viste mig ännu mera. Vid jultiden 1902 läste jag en notis i tidningarne att Lunds Universitet Historiska Museum önskade köpa fornsaker. Hur det bar sig svarade jag på anonssen ifråga ej för att sälja några fornsaker blott för att jag under ledning skulle få se museet samlingar ty förra

ACC. NR M. 9468:49.

49
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gången hade jag blivit mycket missbelåten med besöket och räknade det som obesökt. Jag fick svar av dess föreståndare Docenten Nils Wimarson att jag var välkommen dit när som helst, men han föreslog att vänta till det blev sommar ty lokalerna såsom varande oeldade voro fuktiga och kalla under vintermånaderna.

När jag ej kom på försommaren viste jag ej ordet av förr än Docent Nils Wimarson kom till mig den 19 juni 1903, i sällskap med fornminnesvännen Nils Mårtens Ahlstedt välkänd såsom Intendent G. Karlins medhjälpare vid utgrävningen av Skanörs slottssruin och Ola Christoffersson Lilla Alstad som var min nabo och Johan Jönsson Östra Grevie. Jag var ju ente på den tiden känd varför de körde med hästar och vagn till Ola Christoffersson Lilla Alstad och gick derifrån hit. Senare blev jag mera känd och fick som oftast Ola Christoffers brev och nu får jag ofta sonsonens Olof Christofferssons brev.

Docent Nils Wimarson ville äntligen köpa några saker deribland det delvis guldförgylta leonhuvudet som ovan omtalats ur Skolärare Ohlsson samling Hönsinge vilket han äfven fick och är nu å I.U.H.M.

Do: Nils Wimarson ville att jag skulle resa till Lund som jag också innan långt gjorde. Han visade mig nu museets samlingar och förklarade en del så att jag var mycket belåten med besöket och lärde mycket derav.

ACC. NR M. 9468:50.

50
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Angående Nils Mårtensson så hade han varet en stor fornsamlare på sin tid och ägde ännu en hel del fornsaker vilka något år derefter sen han var gammal och ej kunde följa med mera på auktion i Skurup. Han hade långt före än jag börjad upphört med att köpa fornsaker så vi konkurrerade aldrig om några saker, men han talade om en hel del intresanta fynd och annat för mig så vi voro ofta i samspråk om fornfynd. Bland annat har jag fått hans ena största fornsaksskåp som såldes på hans auktion i Alstad köpt av skomakare Kjelanders. Sen köpt av mig och är nu på Trelleborgs museum med mina kulturhistoriska samlingar i. En kort tid efter att jag gjort Doc. Nils Wimarsons bekantskap var jag i bökebergskog vid Hvilans Elevförbunds skogsutflykt då D:r Knut Stjerna höll ett föredrag om fornminnen. Strax efter föredragets slut eller just som han kom från talarestolen blev jag av D:r Enoch Ingers presenterad för honom. Dr. K. Stjerna blev mycket intreserad av vårt samtal och ville vi skulle sätta oss på en bänk och blev der sittande hos mig i timtal varvid han sade sig aldrig hava träffat någon med ett sådant klokt intresse om fornfynd. Han glömde att anteckna mitt namn och ads och en tid efteråt ville han åter tala med mig om någon sak och tellefonerade än hit än dit för att få min adr jag hade ej då telefon. Till sist hörde han i telefonen en dam säga i ett rum att det måsta vara Olof Christoffersson Fru Alstad så träffade han mig åter och var mycket

ACC. N:R M. 9468:57.

51
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

belåten för upplysningar han fick.

Det blev senare en ny föreståndare för L.U.H.M. nemligen Docenten Otto Rydbeck. Honom kände jag icke personligen, men vi hade brevväxlat och nu viste jag ju sen jag varit der flera gånger och lemnat fornsaker till Doc. Nils Wimarson, var det låg.

Den första gång jag träffade Docent Otto Rudbeck var en gång jag kom på cykel till Lund norrutifrån Jag hade då en mindra bronselt och en flintpil med tånga med mig. Bronselten som var en öre celt sade Prof Otto Rydbeck vara av lapptyp. Som det är första äfaren vi gör skulle jag få 20 kr för densamma vilket var mycket bra betalt. Senare hade prof Otto Rydbeck fått mängder av fornfynd från mig deribland också en runsten nyfunnen i en husgrund i Södra Virestad Jag var en av de första som motaget följande

"Till
Lantbrukaren
Olof Christoffersson

—
Lunds Universitets
Historiska Museum
samt

Mynt och Medaljkabinett

uttalar härmed sin tacksamhet för det intresse, som från Eder

ACC. NR M. 9468 : 52.

52
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sida kommit detsamma till del.

Endast genom mångas offerwillighet kan det mål vinnas, som blifvit satt för samlingarna: widgad kunskap om swunna tiders odling, med hänsyn tagen särskildt till Skåneland. Hwarje bidrag för närmare målet, hwarje gåfva ökar kännedomen om våra förfäders långa gerning. Derfor böra minnena lämnas hägn och skydd i egna hem.

Önskwärdt wore, att kännedomen om de historiska samlingarne och deras uppgift spriddes i de widaste kretsar. Må stöd och bistånd härutinnan allt framgent kunna från Eder sida påräknas.

Lund d. 20 September 1907.

Otto Rydbeck.

Föreståndare.

Nämde skrivelse har jag låtet inrama innom dubbla i en ram gjord av fosil 9.000 årig ek som jag själv uppbrutet ur egen mark.

ANSER MITT LIV FÖRFELAD.

Ehuru allt tycks hava gått mig väl anser jag mitt liv vara alldeles förfelad genom att jag icke fått bättre skolbildning, men det var ju ej lätt far dog ju när jag var 12 år mor hade nog att få det att gå ihop så att inte det blev skuld, men ingen ting deröver. En morbror Lars Svensson var gift med mors syster Bot-

ACC. N:R M. 9468: 53.

53
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hilda var här flera gånger och ville övertala mor att jag skulle taga en kurs på Hvilan men mor ville inte höras talas derom. Hon hade sett så många som blivit en "afskitt student" svarade hon och höll inte det för något. Hon satte sig deremot i bästa välmening. Jag var bly och försagd och vågade inte heller komma ut; men det hade ej heller gjort något om jag velat ty det kunde inte skaffas pengar dertill utan lån.

Senare då jag kommet med i så mycket som nedan omtalas har jag ofta ångrat att jag ej fått taga en kurs på Hvilan Dr Leonard Holmström sände bud till mig under åratal, men innan jag tänke på det var jag för gammal att taga in der ehuru Dr. Holmström sade att det gjorde ingenting men det blev ingenting derav.

Jag har ofta tänk på att mitt liv blivit alldeles förfelad och talat derom med flera bland andra friherrinnan Coyet på Torup prostinnan Villson Trollenäs dotter av kyrkoherde Carl Rudolw Wulff Astad m.fl. Alla hava svarat att så skall jag ej tänka ty jag har gjort vetenskapen betydligt större tjenester än de aldra flesta studenter och Doktorer. Men det känns likväl ofta sorgligt, jag har ju fatt ofullständig bildning har inte mera än vad jag själv läst mig till.

Också ett stort fel anser jag att jag ej lärt tyska och Engelska. Tyska kan jag någorlunda förstå då det avhandlar växtlivet och arkeologi och folkminnen men ej korekt översätta det. Engel-

ACC. N:R M. 9468:54.

54
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ska förstår jag sämre.

Det är likväl förvånadsvärt att jag blivit vad jag varet
vilket jag aldrig i ungdomen kunnat tänka.

FÅR EN MASSA SOCKENUPPDRAK.

Följande utnämningar och val har kommit mig till delad nem-
ligen: År 1904 den 16 maj invaldes jag till Kyrkoråd och skol-
råd i Fru Alstads socken. Samma dag valdes jag till Kyrko~~råd~~
derstädes alltefter Jeppa Olsson i Fru Alstad som samma dag
avsade sig Min morbror Jeppa Olsson Domme kyrkovärd sysslan,
jag blev således ensam kyrkovärd till den 2 juli då Nils Nilsson
i Domme valdes till kyrkovärd. Var kyrkorådsledamot och Kyrko-
värd till 1940 således i 36 år och dermed under längre tid än
någon förut sen 1650-talet varit kyrkovärd i Fru Alstad. En
förut vid namn Per Hansson var kyrkovärd under 31 år. Jag var
den andra med namnet Olof Christoffersson i Fru Alstad som kyrko-
värd en annan med samma namn var kyrkovärd i början av 1700-
talet. Blev vise ordf. i kyrkorådet och skolrådet 1926. Avgick
som vise ordf i Kyrkorådet 1940 och ur skoladet 1931 och des
viseordskap. När jag den 16 juni invaldes till kyrkovärd satte
jag sockerbetor på bölk da nabosonen Anders Nilsson en timma
efter valet kom ner och gratulerade mig som kyrkovärd. Jag blev

ACC. NR M. 9468:55.

55-
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

förskräkt ty de hade ordnat besvärligt med kyrkoreparationer om ritningar och viste ej vad var att göra det gick emellertid men fler betor kunde jag ej sätta den dagen. År 1910 ombud vid mantalsskrivningen till 1937

År 1916-19 Lifsmedelsordf. i Fru Alstad

År 1914-32 föreståndare för det 1914 inrättade församlingsbiblioteket.

År 1910 invald kommunalnämnden och fattigvårdsnämnden utgick ur den sistnämde 1922.

År 1922 23/12 invald till kommunalmändens och stämmans ordf. Avgick ur kommunalnämnden och dess ordf. samt stämmans ordf 1935.

Av länsstyren utnämnd till valnämnds ordförande 1923-35.

År 1916 vald till skiftes godeman 1916 avgick för åldersgränsen 65 år den 28/9 1934.

Blev överförmyndare vid dess inrättning 1922 avgick 31/12 1940.

Jemte flera andra socken uppdrag bland andra vägstämmans ombud under flera år.

VETENSKAPLIGA UTNÄMNINGAR.

Seöan 1926 Riksantikvariens ombud i Skytts härad fortfarande.

År 1899 Kallad till ledamot av Kongliga Hushållningssällskapet i Malmöhus län.

ACC. N:R M. 9468:56.

56
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den 1/1 1902 Kallad till ständig ledamot i Skånska Trägårdss-
foreningen och erhöll alla förut utgifna tidskrifter vilka Jag
inbundet och har värdet kompiskt intill mars 1942 och erhåller
det på livstiden.

År 1904 tilldela Skånska trädgårdssforeningens stora silver-
medalj för rika växtsamlingar i Trädgården.

Tilldelades 1930 Skånska Trädgårdssforeningens hedersdiplom
av dess ordf. Prof Nilsson Ehle i Lund jemte middag på Grands
holtel i Lund för uppgjord beskrivning och teckningar av gamla
trädgårdar i Skytts härad till trädgårdsutställningen i Tomelilla
1932.

Erhöll den 6/6 1907 på H.M.st Kung Oscar guldbrylllopsdag
gulddtryckt dato Kallelse till ledamot av Svenska Numismatiska
Foreningen av V.E.Lilienberg.

Den 20/11 1907 erhöll jag en tacksamhets från Lunds Universi-
tets Historiska Museum, Mynt och Medaljkabinettet genom Dr Otto
Rydbeck som jag inramat i en av fosilsvart ek funnen å egendomen
gjord ram. I januvari 1909 beslöts vid Kungliga Vitterhets Histo-
rie och antikvitets Akademiens sammanträde att inlösa några av
mina fornsaker med 100 kr ehuru ej på långt så mycket värda
vars summa skulle som ständig medlemsavgift tillfalla Svenska
Fornminnesföre alt på förslag av Riksantikvarie Oscar Montelius
vilket han i brev (egenhändigt) meddelade mig den 19 januvari

ACC. NR M. 9468: 57.

57
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1909 Han omtalade att jag var utsedd till ständig ledamot i Svenska fornminnesföreningen.

Riksantikvarie Oscar Montelius var resande hos mig den 14 April 1908 för att förvärva några fornsaker dels av brons en armring funne tillika med en dylik som jag lemnat till Malmö Museum i Ölöfs torfmåse både avbildade i figur Skytts Harad III uppl sid Dito en egendomlig bronspålsta funnen i Jordberga avbildad i Riksantikvariens planksverk fig. vår forntid jemte några stensakar.

Den 12 Februari 1909 Erhöll jag ett sålydande vackert textad plakat "Å Kongli Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens vägnar får jag härmed förbindligast tacka för den å omstående sida angifna gåfva (en längre handskriven berättelse om fynd m.m. vid restaureringen av Fru Alstads Kyrka) som Ni haft godheten lemna till de under Akademiens vård stående samlingarne.

Stockholm den 12 Fevruari 1909

Oscar Montelius.

Två dagar derefter ankom gratis 14 kg litteratur av Svenska fornminnesförenigens samlingar.

En liknande beskrivning om Fru Alstads kyrka lemnade jag till Landsarkivet varför jag fick en tacksamhetsskrivelse från Prof. L.Weibull. Han lät t.o.m. inbinda handskriften i vackert band.

Den 20/1 1910 kallades jag till ledamot av Samfundet för Nordiska Museets främjande av Dr. Gustaf Clausson.

ACC. NR M. 9468:58.

Den 5/3 1910 kallad till ledemot av de Skånska Landskapens Historiska och Arkeologiska förening av Biskop Göttfrid Billing.

I maj 1910 kallad till ledamot av Skånska Naturskydsforenin gen och dito samma år av Svenska Naturskydsföreningen.

I nov. 1910 kallad till ledamot av Sveriges Pomologiska förening.

Februari 1912 tillerkände Etnologiska Föreningen Lund mig ett stipendium av 50 kr. för utprickning å karta av alla Skytts härads fasta fornlemningar. Den 14/1 1911 Erhöll jag en tack-samhetsskrivelse från Das Kommission der Kais. Akademie der Phonogramen Archivs Commission Wissenschaften in Wien för till Dr. H.W.Pollack 1910 intalade bygghemål om sagor och höstarbete å grammofonskivor. Om höstarbete är med i det av Harald Olsson förstörda manuskriptet om Lantbruket i gamla dagar. Den 7/4 1913 kallad till Korsönderande ledamot i Etnologiska Föreningen.

x) Manuskriptet återfanns den 16/1 1941 på Folkmålsarkivet av Dr Ingemar Ingers och är nu avkopierat på Folkminnesarkivet. Intendent Harald Olsson sade till mig att jag själv lemnat det der Det kunde jag ej hava gjort då jag första gången var der den 3/6 1942 och Intendent Olsson var i förhör av prof. Forsander och Carl von Sydow i januvari 1942 Då Intendenten ej nekade att hava motg^{at}at manuskripten ifråga och skulle gå igenom sina samlingar som han förde med sig från Folkminnesarkivet.

878
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9468:59.

Den 16/11 1915 kallad till ledamot i Sveriges Geologiska Undersökningsförening har velat betyga Eder sin tacksamhet. Jag halp nemligen Dr H.Westergård med en hel del bland annat fosila djur och hornfynd när han något år för 1912 gjorde upp den geologiska kartan häröfver. Har fått en hel massa av föreningens tryckta skrifter gratis bland andra om Skånes Stenkolfält m.fl.

1918 ständig ledamot efter att hava varit årlig sin 1904 av Svenska Turistföreningen.

Blev i Februari 1935 anmodad att tala i radio till Svenska Turistföreningens 50 årsfest i Uppsala den 27/2 1935. Jag var i Malmö och intalade i radio å skivor som huggs samtidigt i Stockholm. En lapp talade för Lappland så ett musikstyck ~~en~~ Dr. för Gottland så musik Jag för Skåne så musik en Dam för Jemtland så musik så Kronprinsen Gustav Adolf vid högtidsfästen i Uppsala. Mitt tal skulle ske på två och en halv minut. Om talet se Skånska Aftonbladet för den 28/2 35 der det är återgivet korekt vidare i båda Helleborgstidningarna för den 28/2 35. Jag erhöill i ersättning för 2½ minut 50 kr gemte fri bilskjuts till och från Malmö vilket blir den största ersättning i tid räknad som jag erhållet Vid en vägsaftesförrättning i Börringe erhöill jag 1917 för tre dagar 100 kr vilket jag tyckte vara mycket detta blev ändå mer. 1920 i januvari kallades jag till ledamot i Svenska Litteratursällskapet i Uppsala.

359
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:60.

60
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den 20/1 1920 invaldes jag till stiftande ledamot i Svenska Litteratursällskapet i Finland och betalade en gång för alla 200 Finska mark som jag köpte i Skandinaviska banken i Trelleborg för 9 kr. Den 25/1 samma år upphävdes att kalla stiftande ledamöter men de som förut voro valda gälla för livstiden. Jag får därför årligen dess skrifter varav jag särskilt högt värderar värbet Den svenska Folkdiktningen i Finland varav jag fått alla utkomna delarna. Jag trodde att det hade upphört att sända böcker sen Finland kommet i krig med Sofjet men det har kommet fler skrifter under 40 o. 41 dock ej av folkdiktningssvärket. Efter den 25/1 1920 blir det ej fler stiftande ledamöter blott årsbetalande med 200 mark årligen. År 1920 kallades jag ledamot av Danmarks Folkminder förening.

År 1922 till ledamot i Föreningen för Dendrolog och Parkvård.

Den 30/11 1924 på Nordiska Museets Högtidsdag blev jag tilldelad Dr Artur Hazelius medaljen den första Skåning som fick densamma. Nordiska Museet har fått en hel del anteckningar av mig.

Den 14/6 1928 kallad till ledamot i Samfundet för Hembyggdsvård.

Den 14/6 1935 tilldelades mig här i stugan av Trelleborgs stadsfullmäktigas ordf Sture Christersson i sällskap med stadfullmäktiga borgmästare och tidningarnas huvudredaktörer en

ACC. N:R **M.9468:61.**

fint i guld och silver textad Hyllningsadress av artisten Lunde-
borg med gården å ena sidan och derunder i matt en stendös och
å andra sidan Trelleborg Museum och derunder i matt Fru Alstads
kyrka inbunden i finfint helt marokäng skinband inlagd i en
samets kartong med anledning av depossereringen av minna sam-
lingar till Trelleborgs nyinrättade museum som invigdes den 30
November 1934. Samlingarna bestodo av 1700 arkeologiska 1600
geologiska. Hundratals snäckor och dylikt, dito torrade växter.
Silfver och guld, koppar mässing, tenn och jernföremål. Plåt-
mynt och 1.000 andra mynt. Kläder med silverknappar. S läkt-
vävnader Porsling. kobolt och lerkärl samt glas. En del gamla
böcker. Dessutom all möbelering av bondstugan och dess kök i det
nya inrättade Museet. Samma dag som museet invigdes planterade
jag öster om museet en planta av Skånes vildväxande paraplybogar
vilka jag lyckats föröka se ovan och själv uppdraget han i Trä-
gården.

Den 25 november 1933 tilldelade Kong. Maj:st mig Vaorden
vilket ej fick kungöres förr än kl. 5 e.m. Vid fyra tiden er-
höll jag tellefonsamtal från Helsingborg med personligt samtal
kl. 5. Då klockan så blev fem ringde det åter i telefonen då en
känd röst boktryckare och Deriktör Nils Olsson från Trelleborg
gratulerade mig som vaseriddare. Du "lyfver" svarade jag som ej
på villkor ville tro det, men han försäkrade det vara sanning.

61
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:62.

Jag hade inte haft den ringaste aning om att det voro ifrågasatt. Då det behandlades i stadsrådet ville en statsrådledamot att det skulle vara en medalj men statsrådet Axel Bramstorp svarade att det tog han ej emot till mig. Det väckte stort uppseende både för mig själv och andra att en enkel bonde blev utnämnd till riddare av vaseorden. Jo till och med i Tyskland spordes det och Hitler regeringen sände hit en korespondent att fotografera den skånska bonden som blevet adlad av Svenska Kungen. I Tyskland är det liktydigt att bli riddar som att bli adlad. Jag hade ett lerfat i mina samlingar som jag satte stort värde på. Det var förfärdigad vid Marieberg den 14 augusti 1834 enligt inristning föra bränningen å baksidan. Å framsidan var det glaserad med namnen Lars Andersson och Gunella Hans Jeps dotter som var morfars helsyster samt årtalet 1834 den 14/8. Jag hade mycket bry för att taga vara på det stora flata lerfatet som mor brukade att hava fläskestycken på. Der emellan låg det på översta karyhyllan. Jag ville flera gånger taga det bättre i förvar men mor brukade säga så länge jag kan sjöta huset skall det ligga där. De siste åren kunde hon ej dagas med allt släp varför jag gömde detsamma. Jag brukade alltid säga till minna kusiner på mors sida att då detta stora lerfat fyller 100 skall ni komma hit på kaffe. När dagen var inne den 14/8 34 fick jag kl. 11 med posten ett brev från en tysk korespondent som var i Stockholm att kl 1

62
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9468:63.

63
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

e.m. kom han för att fottografera och att en fröken från Malmö skulle kl 4 kom som tolk. Klockan 2 kom bilen på gården med tysksken Hans H.Hartman han gick av men jag sade att det passade inte idag ty jag skulle hava främmande. Tysken svarade jag förstår inte sydsvenska och gick med in. Jag viste honom lerfatet som hängde på väggen med grönt omkring och sade. Detta tongefaktet 100 geburttag och att mina fätter skulle komma på kaffe då förstod han mig annars förstod jag honom ganska bra. Till fästen hade jag beställt en tårta på vilken skulle stå 100 årsdagen, bagarn kom med tårtan utan 100 årsdagen på han trodde det var "skoj" därför satte han ej dit det. De främmande började komma en fröken körde ut till Alstad och hämtade fröken Gullan Werder från Malm ö skulle vara tolk. Sen skulle han fotografera. Jag måste ut och köra med en skumplog och hitte en sten som jag skulle sitta och begrunda som ett geologisk fynd. Korespondenten stod och låg på marken och på hästarne och tog en hel mängd foto. Det skulle sen publiceras i Tyska tidningar bland andra i die Woche vilken tillsändes mig från en bekant i Berlin. Detta allt för att väcka intresse hos tyska bönder att även intresera sig för vetenskap då de gick i markarna sade Tysken. Men som ovan sagt blev det fel med riddare och adlingen och kom även i de skånska tidningar som tagit det ur de tyska. Det kom även i Danska och Holenska tidningar vilka tillsändes mig av bekanta.

ACC. N:R M. 9468:64

64
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En tid derefter fick Familje Journalen reda på saken och gav ut ett no. med fler av tyskens tagna bilder bland andra även av lerfatet detta tidnings nr var den

År 1927 valdes jag till huvudman i Klörups - Sparbanken som jag ännu är.

1937 då Skytts härads hembygdsförening stiftades invaldes jag till styrelseledamot med de flesta rösterna När jag något år efter avgick valde Skytts härads hembyggsförening mig till sin första hedersledamot.

Angående Skytts härads stubbemöller fotografera jag dem alla 1910-12. Ifrån vederbörligt håll är jag erkänd såsom den första på orten som redan då 1910 insåg att deras tid var icke lång. Samtliga foto hade jag på Baltiska Historiska lantbruksmötet varefter jag var vald till att insamla kulturhistoriska saker hade därför fribiljet till Baltiska utställningarna. Nu äro foto på historiska museet på Alnarp.

BLIR AV VETENSKAPSMÄNNEN TILLÄGNAD

DERAS BÖCKER MED DEDUTATIONER.

Av Sveriges största vetenskapsmän har jag fått motaga en hel massa över 100 tal vetenskapl. avhandlingar och beskrivninga med dedutationer. Bland andra vill jag blott nämna Att då jag

ACC. NR M. 9468:65.

1908 var i Stockholm tillägnade mig Riksantikvarien Oscar Montelius mig Kulturgeschichte Schwedens med följande egenhändiga dedutation "Herr Olof Christoffersson, med tack för god hjälp Oscar Montelius" Detta må man väl anse som en mycke vacker hyllning när själva Riksantikvarien Oscar Montelius säger "med tack för god hjälp". x)

Vid samma tillfälle tillägnade Riksantikvarien Hans Hildebrand mig sin bok Kyrkliga Konsten med deditation "Till kyrkovärden Olof Christoffersson vänligen från författaren."

När jag kom in på Statens Historiska Museum och träffade Riksantikvarien Hans Hildebrand och han g ifvet mig boken frågade han hur länge jag stannade i Stockholm och då han fått veta det sade han att han skulle bjuda mig in att från ett fönster se när prins Vilhelm landsteg vid Logårdstrappan med prinsessan Maria. Men tyvär hade han ej flera inbjudningskort tillstädes, då ville han hava sin svägerskas Fröken Sidenblads inbjudningskort åter som han ej ännu skrivet namn på. Fröken Sidenblad lemnade det då hon fick löfte att få ett annat.

Då dagen och tiden var inne var jag åter på museet och åsåg från Riksantikvariens fönster i sällskap med en hel del förnåma och adliga damar, vilka vist icke ansåg sig förnärmade av att en enkel skånsk bonde var i deras sällskap och prata vänligt med mig och ville visst icke undanstöka mig. Innan tiden var inne

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

ARKIV

x)
Vid samma tillfälle tillägnade Riksantikvarien mig egen
han en del andra böcker med dedutation.

ACC. NR M.9468:66.

66
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

önskade de att det inte måtte bli va sydostväder. Jag frågade var-
för, de svarade att då blev der ruskigt. Jag svarade att det
hade vi från sydvästväder. Fröken Sidenblad omtalade att hon und-
rades mycket var jag var för en landsman då jag talade med Riks-
antikvarien ty hon förstod då inte ett ord och Riksantikvarien
uteslutande frågade och svarade på svenska. Hon trodde mig vara
en Svenskamericanare, men nu förstod hon och de andra allt vad
jag sade.

Då tiden för landstigningen närmade sig kom de kongliga eke-
pagerna förspända med fyra hästar svängande ner vid logårdstrap-
pan. Strax efter kom en ångare och den lilla ståtliga vasaordens-
båt (den gamla som nu brunnet upp) varvid alla roddarne höll
årorna rakt i vädret medan prinsparet gingo i den samma. Då prins-
paret satt sig i vaseordensbåten tog alla rodarna med jemna
årslag båten mot logårdstrappan då åttor årorna hölls rätt upp
i vädret medan prinsparet landsteg. Talet vid landstigningen kun-
de ej höras in genom fönstret, men damerna talade att hon prin-
sessan Maria kunde vara glad att hon kom till ett sådant land
som Sverige. Det tycks likväl som om hon ej förstod det ty hon
bef..... så att det blev skildsmessa. Hon har säkerligen
vid flera tillfällen djupt ångrat detta väl isynnerhet då hon
under revolutionen i Ryssland måste som hon själv skriver i sina

ACC. N:R M. 9468:67.

67
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

memovarer äta groft bröd uppblandat med sågspån och hon var då mycket tacksam för den mat hon motög av Svenska Konungahuset. Så snart prinsparet satt sig i vagnen svände kortegen runt målarbron upp till slottet. Det var ju före bilistens tidevarv. Någon dag derefter kom jag förbi konliga slottet såg att hela gården var fullt av 18-40 års damar vilka stodo och hade dubbla kikare för ögonen. Jag undrade vad der stod på och gick in om slottsporten för att se. Jag såg icke något annat än att prins Vilhelm och prinsessan Maria sitta uppe på en balkong och klappade varandra vilket tydligen intreserade de många kvinliga åskådarne.

ACC. N:R **M.9468:68.**

18

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

MITT GODA MINNE.

Jag är känd å orten som havande ett utomordentligt gott minne. För min egen del är jag mycket tacksam därför och det voro glädjande om jag får behålla det i hela mitt liv, men som jag nu fyllad 72 år kan det ju innan man anar vara slut dermed, än är det dock intet fel dermed.

Jag vill anföra några episoder härom. En handlande Axel Ecker-
man hade en handelsäfar har i Fru Alstad och ville gärna hava utvidgat platsen. En nabofröken dog och han köpte tomten och beslöt utvidga lokalen, men först ville han hava någon rättelse i gränsarne. Begärde districkslantmä~~t~~aren J.Johansson Malmö att komma dit för att se innan han begärde laga handling. Jag kallades också dit och hade ofta tjänstgjort som skiftesgodman vid dist. J.Johansson förrättningar. Vi voro nu ute och såg stälningen an. Jag sade att då jag gick i skolan såg jag en skällsten stå precis här men hade ej sen sett den på många år. Jag slutade ju skolan den 17/12 1884 och nu var det 1922. Districks-
lantmätaren J.Johansson svarade han kände nog till att jag hade ett riktigt hästeminne, men detta var väl något för mycket att en skolgosse skulle fästa sig så säkert vid en skällsten att han efter nära 40 år skulle kunna bestämd säga var en skällsten

ACC. NR M. 9468:69.

69
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

stätt vi får ha fått i en spada och gräva för att se. Vid undersökningen stod skällestenen ännu kvar på platsen men var höljd med en halvmeter högt av jord. Vad hästminne beträffar är det mycket gott vilket jag själv kommet underfund med. - År 1900 den 1/7 var jag och en morbror körandes med var sin vagn uppe vid Björkesåkrasjön för att få några märkliga stenar vari sågs ut att vara fågelfjät se stenarne på Trelleborgs museum, vilken undersökt av en geolog^a annuens från Lund som förklarar det ej är märken efter foglafjät utan efter maskar som varet i sanden innan den blev förstenad. Vi voro inkörda på en gård som hette stenberget och bete hästarna der. År 1917 skulle jag med samma hästar köra dit upp till en gård som kallades Gissholmen för att hemta en stenålders slipsten jag köpt vilken var för stor att taga på cykeln. Hästarne hade aldrig varit på stenbergs gård före 1900 och ej heller sednare. Jag skulle nu köra förbi Stenbergsgårdens infartsväg en enkel gräsbevuxen väg som gick söder ut från rätta stora mycket körda vägen. Jag lät tyglarna hänga mellan hästarna en god bit innan jag kom till Stenbergsgårdsvägen för att se om hästarna de voro båda samma som förra gången jag var der. Båda hästarna gingo från stora vägen som om jag vridet dem in på Stenbergsgårdens gräsbevuxna infartsväg så att jag måste rygga ut igen. Dermed tydligen visade de att de hade ett gott minne av att de för 17 år sedan varit der och betat. (ätet).

ACC. N:R M. 9468:70

70
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång vid det gemensamma kyrkorådet i Alstad vari jag också var ledamot talade kyrkoherde A Krook om Ragunda sjön sänkning av Vill Husen. Kyrkoherden sade det var i medlet av 1700-talet, men jag påstod att det var 1792 som det också var.

Jag minnas långt tillbaka i tiden för mina barnår både om ett och annat till exempel om tjenare som flyttade här ifrån Fars förste dräng Nils Nilsson flytta sen han gift sig med störsttösen Karna som tjente här Jag mins det som om det var i går när hon flyttade med Nils Nilsson det var före 1871 ty då flyttade en dräng hit som hette Lars Nilsson.

År 1872 grävde Lars Månsson Alboniten och Ola Rasmusson en djup rörgrop från den västra graven och tömde mycket vatten ur densamma till den östra. Då de ~~gjorde~~ ^{grävde} rördiket blev Ola Rasmusson genom ras fast i diket. Jag mins tydligt då Alboniten kom springandes in på gården och begärde hjälp Ola Rasmusson blev ej alls skadad. Kan ännu se det djupa smala rördiket mitt för söder om gården der det var ler så det var ingen risk för ras. Der det rasade var rakt söder om den östra Längan, der jorden bestod av flytsand.

Vad jag säkert kan uppgifva dato och årtal är den dag då min bror Lars blev begraven vilket var den 28 April 1872. Jag var ju då 2 år och 7 månader gammal. Jag kan ännu se när jag låg på

ACC. N:R M. 9468:71

7/
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

borsbänken som stod i detta rummet der nu skrivbordet står och jag låg på knä på bordsbänken och såg far genom det västra fönsterparet gå ute på gården och några andra mennar med den lilla kistan under armen gå ut genom mot Kyrkogården.

År 1874 den 5 juni kom hästemöllan till Christoffer Nilsson Fru Alstad skriver Christoffer Olsson möllebyggare Lilla Alstad i sina almanackanteckningar dermed menar han vattenmöllan eller vattensnaddran som drogs av hästar för att mala vattnet ur den västra graven för torvtagning. Jag var ju då över fem år och har gott minne derav. Då vattnet sjunket en del sågs en liten "glytta-båt" ligga på gjytjan i nordvästra hörnet av torvgraven. Jag fick båten av tjenstegossen som tog den till mig. Jag blev mycket glad för densamma men den skulle vålla mig stor förtred och skade. Jag kom in med den här i stugan och låg på ovan omtalade bänk som stod der jag nu sitter och skriver detta och lekte med båten varvid jag tappar den på golvet. Läggar mig så på bänken för att räcka armen ner till golvet och dervid fallar jag av bänken, vilken nu står i bonstugan på Trelleborgs museum, ner på golvet och bryter dervid av nyckelbenet till högra armen. Sen mor draget mig fram under stugobordet och såg att armbenet var brutet måste far köra till Trelleborg efter Doktor Christel som kom och lade skenor till den skada armen vilken bindlades intill kroppen. Jag måste härefter intaga sängen och såg ej då vattenmöllan tömde

ACC. NR M. 9468:72.

72
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

graven och då den uppbröts ty möllan gick från torvgrav till torvgrav för att utömma vattnet. Efter en tid fick jag stiga upp och då kunde jag icke löfta armen till pannan. För var dag sade far om jag kunde löfta den dit så skulle jag få en firastuver och fingo sålunda flera kopparpenga.

SER TORFTAGNING.

Då jag kom ut var torvtagningen i full gång, de hade lagt landgångar som vilade på pålar varpå tösorna rullade torven upp på land der det var någon som stod och slättade och skrev som det kallades då de gemnade ut torven och begöt den med vatten samt med skrivarestaken (den hade ett annat namn som jag ej nu erindrar mig) skrev eller skar torfälten i torfstora fyrkantiga rutor. Nera i torvgraven var två män som "gjore möjed ti" som de kallades och lassade det i börrarna till tösorna. Sen torv något torkat blev den först rådad och efter ytterligare torkning stackad varest den skulle stå tills den blev inkörningstorr. Det var ej mycken torv kvar i graven och allt upptogs då så nu finns det ej mera i demsamma.

Angående torvtagning tog vi torv 1880 i den östra ^{torv}graven. Det var sen jag gått i skola i flera år, men jag mins det likväl

ACC. NR M.9468:73.

såväl att drängen Ola Blixt gjorde en s.k. hängeskoffa som väl i varje ösning tog en 20 - 30 liter ur vattengraven. För densamma måste därför göras en särskild stälning i vattengraven. Det gjordes tvenne korslagda ställningar och restes på var sida om den från graven rinnande diket. I dessa kors lades en lassmed vari hängaskoffan hängde med rep från lassmeden ner under bottnen på hängeskoffan vilken hade ett 1,5 m långt skaft. Det säger sig själv att sidokorsen skulle vara säkert uppresta så att de ej föllo eller skakade. Mittför avloppet sattes ju ett hinder av bräder varöver vattnet med hängeskufforne skulle kastas in i avloppsdiken så att det kunde avrinna. Utan om stälningen i graven sattes ett brädebord varpå man stod medan man tog vatten i skuffan genom att draga den bakåt och samtidigt löfta i skuffans skaft så att den kunde tagas full med vatten och sen föra framåt och nertrycka skafftet varvid vattnet kastades upp över hindret vid diket. Efteråt tog jag mycket väl vara på hängeskoffan och hade den på baltiska utställningens historiska lantbruksmöte efter vars slut jag skänkte till Alnarpsmuseet. Torven togs sen graven var tömd för vatten som det ovan omtalats i den västra graven. Denna torfgrav tömdes också alldeles för torv. I torven låg det inbäddade stora tjocka björketräd vilka voro alldeles flatträckta men den vita barken så vacker och vit ut då den togs upp av torven sen blev den brun. Då graven tömt för vatten togs en hel del

73
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R **M9468:74**

fisk. Nu är denna torvgrav alldeles utdikad och allt vatnet rann bort den 5 December 1905. Året efter torftagningen i östra graven togs det torv i den norra säfvegraven den var ej så stor så den östes tom med vanlig handskoffa av trä. Även i den togs det en mängd fisk torvtagningen gick till på samma vis och den rensades också för torv. Denna graven och en till utdikades 1892 då renhornet som ovan omtalats påträffades Mitt emellan dessa två torvgravar påträffades ett prima torvlager med inbäddade björke och fura samt eneträd således ett äldre torvbildningslager än de förut nämnde. Jag tänkte då att det skulle bli bra att taga sen en gång, men det var minst en meter jord deröver varför det kom att ligga orördt. Hade ej världskriket utbrutet hade de säkert legat der ännu. Då blev det ju ont om eldbrand varför jag grävde undan jorden och lassade torven på vagn samt körde den hem vid den västra graven ty att förarbeta torv går det mycket vatten åt och nu fanns ej sådan der torven låg. Då vi fick hem torven slog vi mycket vatten derpå och sen reds den med hästar - tills den blev bra arbetat varefter den utjemnades och glättades samt skars i rutur med skrivarstaken varefter den vid lämplig torkning råsades och stackades. Även här tömdet lagret på två år och det finnas nu ej mera torv å egendomen. Som ovan omtalats var denna torven av prima beskaffenhet och av äldre lagar än i de andra gravarna. Den underlagrades av ishafsgytja

74
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9468:75.

75
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

liksom i de andra torfgravarna, men jag tyckte denna ishafsgytjan såg mig lite märklig ut varför jag grävde genom densamma och fann ett nytt torvlager derunder vilket också var underlagrat med ishafsgytja. Således var här en märkelig geologisk företeelse vilken tydligen utvisade två olika isperioder med en växtperiod imellan vilken avsatt ett torflager vilket åter vid andra isperioden överlagrats med ett mångårigt lager 0,5 m ishafsgytja. Den understa torven såg ej heller ut att vara precis av samma slags växter som det översta torvlagret.

Med mitt stora intresse följde jag noga med alla torvlagren alltsen 1881 och senare vid dikesföretag här i orten men har ej på något anna ställe påträffat märken efter tvenne isperioder. I allmänhet underlagras torfven av mossetorf sen löver (blad) torv och derunder postglasial gytja samt derunder grus och sten. Om fynden som dr N.O Holst och Dr A Westergård gjorde i den östra tömda torvgraven jemför min Skytts härads bok alla tre upplagorna under geologiska och Zooligiska fosila fynd.

NÄR JAG GICK MED VUTTEPOJANNE.

Jag skall nu börja berätta om mina upplevelser då jag som ung gick med "vutepogana o vutede svin o får"

Jag skrev en gång år en tävlingsskift derom för Syd-

ACC. NR M. 9468:76.

svenska Dagbladet för vilket jag erhöll 75 kr i pris. Tidningen
t.o.m. gjorde en illustration derom efter texten. Denna illustra-
tion har en hemslöjdintreserad flicka invävd i en flussavävnad.

76
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV